

Współpraca bez granic
Kooperationen ohne Grenzen

POWIAT KONIŃSKI - POWIAT ILM
KREIS KONIN – ILM-KREIS

Trotz gewissenhafter Bearbeitung kann eine Haftung für den Inhalt nicht übernommen werden. Nachdruck, Vervielfältigung und Verbreitung - auch von Teilen - bedürfen der ausdrücklichen Genehmigung des Herausgebers.

Herausgeber

© 2009 Landratsamt Ilm-Kreis & Landratsamt Konin
Die Landräte Dr. Benno Kaufhold & Stanislaw Bielik
Ritterstraße 14, 99310 Arnstadt / Aleje 1-go Maja 9, 62-510 Konin
www.ilm-kreis.de / www.powiat.konin.pl

Alle Rechte vorbehalten.

Redaktion: Landratsamt Ilm-Kreis & Landratsamt Konin
Büro Landrat /
Abteilung Förderung und Entwicklung
Anregungen senden Sie bitte an:
pressestelle@ilm-kreis.de

Druck: „Wydawnictwo Unitex“ Sp. z o.o., Bydgoszcz

Layout: Mathias Sachse, Ilmenau

Titelbilder: Wachsenburg, Ilm-Kreis / See, Kreis Konin

Bildnachweis: Alle Bilder und Fotos – Archiv Landratsamt,
außer:

- Burkhard Fritz – S. 50 (2), 52 (1), 44 (3), 46, 47, 58, 59
- Büro Service Center Niederwillingen – 64 (1)
- ersol AG – S. 61 (3)
- Dr. Lüder Kaltwasser – S. 70 (2)
- Jerzy Sznajder – S. 8, 12 – 20, 23, 24, 27, 29
- Marek Niezabitowski – S. 22 ,27
- Michael Reichel – S. 59 (links)
- Paweł Figurski – S. 19 (2), 25 (2)
- Regionalverbund Thüringer Wald e. V. – S. 58 (links)
- Technische Universität Ilmenau – S. 64 (3)
- Sammlung des Bezirksmuseums in Konin – S. 9, 11

1. Auflage 2009

Mimo staranności w opracowaniu nie możemy ponosić odpowiedzialności za treść.

Dodruk, kopiowanie i rozpowszechnianie – także w częściach – wymagają wyraźnej zgody wydawcy.

Wydawca

© 2009 Starostwo Powiatu Ilm & Starostwo Powiatowe w Koninie
Starostowie Dr Benno Kaufhold i Stanisław Bielik
Ritterstraße 14, 99310 Arnstadt / Aleje 1 Maja 9, 62-510 Konin
www.ilm-kreis.de / www.powiat.konin.pl

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Redakcja: Starostwo Powiatu Ilm & Starostwo Powiatowe w Koninie
Biuro Starosty / Wydział Promocji i Rozwoju
Uwagi prosimy przysyłać na adres:
promocja@powiat.konin.pl

Druk: „Wydawnictwo Unitex“ Sp. z o.o., Bydgoszcz

Projekt: Mathias Sachse, Ilmenau

Zdjęcia na okładce: Wachsenburg, powiat Ilm / jezioro, powiat koniński

Źródło fotografii: Archiwa Starostw, poza:

- Burkhard Fritz – s. 50 (2), 52 (1), 44(3), 46, 47, 58, 59
- Biuro Service Center Niederwillingen – s. 64 (1)
- ersol AG – s. 61 (3)
- Dr. Lüder Kaltwasser – s.70 (2)
- Jerzy Sznajder – s. 8, 12 – 20, 23, 24, 27, 29
- Marek Niezabitowski – s. 22 ,27
- Michael Reichel – s. 59 (po lewej)
- Paweł Figurski – s. 19 (2), 25 (2)
- Regionalny Związek Thüringer Wald e.V. – s. 58 (po lewej)
- Uniwersytet Techniczny w Ilmenau – s. 64 (3)
- Zbiory Muzeum Okręgowego w Koninie – s. 9, 11

Wydanie pierwsze 2009

Współpraca bez granic
KOOPERATIONEN OHNE GRENZEN

POWIAT KONIŃSKI - POWIAT ILM
KREIS KONIN – ILM-KREIS

Zum Geleit / Wstęp

Liebe Leserinnen und Leser,

seit dem Jahr 2002 pflegen der Ilm-Kreis und der Landkreis Konin ihre länderübergreifende Partnerschaft und erfahren jedes Jahr durch gegenseitige Besuche und Aktivitäten eine kulturelle Bereicherung. So begeisterte beispielsweise die polnische Kindertanzgruppe „Das Lächeln“ zur Festveranstaltung am Vorabend des 3. Oktober 2009 in der Ilmenauer Festhalle oder am darauffolgenden Tag zum Herbstfest auf dem Bahnhof Rennsteig die Besucher mit ihren Volkstänzen.

Unsere Partnerschaftsprogramme reichen von Schüleraustauschen über gegenseitige Besuche von Vereinen und Kulturgruppen bis hin zu Stipendien für Studenten. Wir können heute zurückschauen auf eine sehr gute siebenjährige Partnerschaft und hoffen, dass wir diese Partnerschaft auch in Zukunft weiter pflegen und ausbauen können.

Dieser Bildband ist ein Gemeinschaftswerk der beiden Kreise und stellt ihre jeweiligen Besonderheiten der Regionen vor.

Wir wünschen Ihnen viel Spaß bei der kleinen Bilderreise durch die beiden Partnerkreise.

Dr. Benno Kaufhold
Landrat des Ilm-Kreises

Drodzy Czytelnicy !

Już od roku 2002 powiat Ilm i powiat koniński podtrzymują i rozwijają międzynarodowe stosunki partnerskie w obszarze kulturowym poprzez wzajemne wizyty i różnorodne działania. I tak na przykład polski dziecięcy zespół taneczny „Uśmiech” zachwycił swoimi tańcami niemiecką publiczność na akademii w Ilmenau w przededniu święta 3 października oraz na Święcie Jesieni w dniu 3 października na dworcu kolejowym w Rennsteig.

Nasze programy partnerskie sięgają od wymiany uczniowskiej poprzez wzajemne wizyty organizacji, klubów i grup kulturalnych aż do stypendiów dla studentów. Możemy dzisiaj

spojrzeć wstecz na bardzo dobrą siedmioletnią partnerską współpracę i mieć jednocześnie nadzieje, że także w przyszłości będzie ona nadal rozwijana i rozszerzana.

Niniejszy publikacja jest wspólnym dziełem obydwu powiatów i prezentuje rzeczy szczególne i osobliwe w każdym z regionów.

Życzymy Państwu wiele przyjemności w tej podróży za pomocą fotografii przez obydwa nasze powiaty.

Stanisław Bielik
Starosta Koniński

Spis treści / Inhalt

I. Powiat koniński / Kreis Konin

Spacerkiem w przeszłość/8 - 11
Zurück in die Vergangenheit

Historyczne i kulturowe dziedzictwo/12 - 17
Kulturhistorisches Erbe

Kraina lasów i jezior/.....18 - 23
Die Region der Wälder und Seen

Gospodarka/24 - 27
Wirtschaft

Turystyka/28 - 29
Tourismus

Gminy powiatu konińskiego/30 - 35
Gemeinden des Kreis Konin

Współpraca partnerska/.....36 - 39
Partnerschaftliche Begegnungen

II. Ilm - Kreis / Powiat Ilm

Kultur und Geschichte/42 - 49
Kultura i historia

Landschaft und Natur/50 - 57
Krajobraz i przyroda

Technologie Region Ilmenau Arnstadt/.....58 - 65
Region technologiczny Ilmenau Arnstadt

Tourismus/66 - 69
Turystyka

Brauchtum/.....70 - 73
Obyczaje

Städte und Gemeinden/74 - 92
Miasta i Gminy

POWIAT KONIŃSKI

KREIS KONIN

Powiat Koniński

Spacerkiem w przeszłość

Najstarsze ślady pobytu człowieka na tym terenie pochodzą z epoki kamienia. Prowadził on wówczas koczowniczy tryb życia, trudniąc się głównie myślistwem i zbieractwem. Dopiero w młodszej epoce kamienia, tj. neolicie (4500-1700 lat p.n.e.), nastąpiło stopniowe osiedlanie się przybyłych na ten obszar ludów, związane przede wszystkim z podjęciem przez nie prymitywnej uprawy ziemi. Późniejsze liczne znaleziska archeologiczne, z epoki brązu i żelaza, świadczą o zagęszczeniu się sieci osadniczej na obszarze dzisiejszego powiatu konińskiego.

Ziemia Konińska to szczególne miejsce pod wieloma względami. Usytuowana pomiędzy najstarszym polskim miastem – Kaliszem a stolicą pierwszych Piastów – Gnieznem, oddalona zaledwie o 100 km od Poznania, kształtowała się na styku przenikających się kultur, w centrum rodzącej się państwowości i katolicyzmu polskiego.

Tysiącletni kult Pięciu Braci Męczenników, pierwszych polskich świętych, przyczynił się do powstania pierwszego w Wielkopolsce miasta – sanktuarium. We wczesnym średniowieczu pięć świątyń w Kazimierzu Biskupim przyciągało tysiące pielgrzymów.

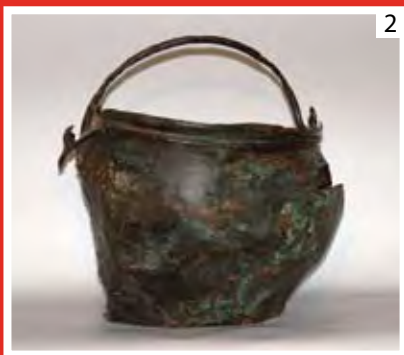
Od najstarszych czasów krzyżowały się tutaj szlaki handlowe Bizancjum, a potem z Czech, z tymi, które wiodły z zachodu na wschód. Szlak północ – południe – nazwany został „Bursztynowym”.

Najwcześniejsza wzmianka o Koninie pochodzi z 1293 r., a jego najcenniejszym zabytkiem jest ustawiony w 1151 r. romański słupek. Ten 2,5-metrowy, kamienny obelisk, najstarszy znak drogowy w Polsce, wyznaczał połowę drogi między Kruszwicą a Kaliszem.

1

1. **Słup Kamienny w Koninie**
Steinerne Pfahl in Konin
2. **Rzymski kociołek brązowy z Zapowiedni k/Pyzdr**
Kleiner Römer Bronzenkessel aus Zapowiednia bei Pyzdry
3. **Zbiory Muzeum Okręgowego w Koninie**
Sammlung des Bezirksmuseums in Konin

2

Kreis Konin

Zurück in die Vergangenheit

Die ältesten menschlichen Spuren reichen bis in die Steinzeit zurück. Die Bewohner dieses Gebietes führten damals ein Nomadenleben und waren vorrangig Jäger und Sammler. Erst in der Frühsteinzeit (4500 - 1700 v. u. Z.) wurde dieses Gebiet allmählich besiedelt. Die ersten Siedlungsvölker begannen den Boden zum Anbau von Nahrungsmitteln zu nutzen. Zahlreiche archäologische Funde aus späteren Zeiten, wie beispielsweise der Bronze- und Eisenzeit, zeugen von einer Verdichtung des Siedlungsnetzes auf dem Gebiet des heutigen Kreises Konin.

Das Gebiet des Kreises Konin birgt in vielerlei Hinsicht Besonderheiten. Es liegt zwischen der ältesten polnischen

Stadt – Kalisz (Kalisch) und der Hauptstadt der ersten Vertreter des Herrergeschlechts Piasten – Gniezno (Gnesen) und ist knapp 100 km von Poznań entfernt. Die Entwicklung Konins hat sich am Grenzgebiet der durchdringenden Kulturen, im Mittelpunkt des entstehenden polnischen Staatswesens und des polnischen Katholizismus herausgebildet.

Die 1000-jährige Verehrung für die fünf Märtyrerbrüder, die ersten polnischen Heiligen, trug zum Bau der ersten Stadtkirche in der Region Wielkopolska (Großpolen) bei. Im Frühmittelalter zogen fünf Kirchen in Kazimierz Biskupi tausende von Pilgern an und es kreuzten sich in dieser Region wichtige Handelswege aus Byzanz, nachher aus Böhmen mit den Handelsrouten, die vom Westen in Richtung Osten führten. Die Route von Nord nach Süd erhielt den Namen „Bernsteinstraße“.

Eines der wertvollsten Denkmale im Ort Konin, der seine erste urkundliche Erwähnung 1293 fand, ist ein romanischer Pfahl aus dem Jahr 1151. Dieser 2,5 Meter hohe, steinerne Obelisk, ist das älteste Verkehrszeichen in Polen und symbolisierte die Mitte des Weges zwischen Kruszwica (Kruschwitz) und Kalisz.

3

Powiat Koniński Spacerkiem w przeszłość

W okresie rozbięcia dzielnicowego Konińskie podlegało kasztelanii łódzkiej. Z czasem, kiedy znaczenie Łądu zmalało, centrum administracyjne przeniesiono do Konina.

W czasie kształtowania się monarchii stanowej Kazimierza Wielkiego, Konin stał się powiatem sądowym z siedzibą starosty. W końcu XIV w. przeszedł ostatecznie pod zarząd starostów generalnych Wielkopolski i od tego czasu można przyjąć, że starostowie byli swego rodzaju zarządcami dóbr królewskich.

W 1793 r., w wyniku II rozbioru Polski teren powiatu konińskiego znalazł się w granicach Prus i należał do departamentu poznańskiego. Na przełomie XIX i XX w. powiat tworzyło 12 gmin, w których było 389 wsi, folwarków i osad.

Po 11 listopada 1918 r. ukonstytuował się Tymczasowy Rząd Cywilny Powiatu Konińsko-Słupeckiego. Początkowo funkcję starosty powiatowego pełnili komisarze rządu polskiego, a urząd oficjalnie nazwał się Komisariatem Konińsko-Słupeckim.

Dopiero w 1919 r. miejsce komisarzy zajęli starostowie. W międzywojniu powiat koniński najpierw był w województwie łódzkim, a potem, od 1 kwietnia 1938 r. w poznańskim. Po II wojnie światowej powiat istniał do 1975 r., tj. do czasu wprowadzenia reformy administracyjnej. Ponownie zaistniał na mapie 1 stycznia 1999 r.

Kreis Konin

Zurück in die Vergangenheit

In der Zeit der Gestaltung der Ständesmonarchie des Königs Kasimir der Große wurde Konin zu einem Gerichtskreis. Um Ende des 14. Jh. ging der Kreis endgültig unter die Verwaltung der Generalfürsten der Region Wielkopolska über und seit diesem Zeitpunkt waren die Fürsten von Konin die Verwalter der königlichen Güter.

Im Jahr 1793, infolge der II. Teilung Polens, gelangte der Kreis Konin in die Grenzen Preußens und gehörte zum Gebiet Poznań. Um die Wende des 19. zum 20. Jh. bestand der Kreis aus 12 Gemeinden. Die Gemeinden bestanden wiederum aus insgesamt 389 Dörfern und Siedlungen. Nach dem 11. November 1918 konstituierte sich der zivile

Interimsvorstand des Kreises Konin und Słupca. In der Anfangsphase verwalteten Kommissare der polnischen Regierung das Amt des Kreisfürsten, welches offiziell den Namen: Kommissariat von Konin und Słupca trug. Erst im Jahr 1919 ersetzten Fürsten die Kommissare. In der Zwischenkriegszeit gehörte der Kreis Konin zuerst zur Woiwodschaft Łódź (Lodz), danach, seit dem 1. April 1938, zur Woiwodschaft Poznań. Nach dem Zweiten Weltkrieg bestand der Kreis bis zur Einführung Verwaltungsreform im Jahr 1975. In seiner heutigen Form besteht der Kreis seit seiner Gründung am 1. Januar 1999.

1. **Mapa Powiatu Konińskiego Guberni Kaliskiej z XVII w.** Landkarte des Kreises Konin des Gouvernements Kalisz aus dem 17. Jh.
2. **Widok Opactwa z lewego brzegu Warty. Marcin Zaleski, olej na płótnie ok.1855 r.** Abtei an der Wartha. Ölgemälde Marcina Zaleski aus dem Jahr 1855

2

Historyczne i kulturowe dziedzictwo

Zachowana spuścizna oraz szeroka gama walorów przyrodniczo-krajobrazowych przyciągają corocznie rzesze turystów. Romańskie portale, renesansowe rzeźby, barokowe wnętrza, to tylko namiastka stylów, które można tutaj znaleźć.

O dziedzictwie powiatu świadczą zachowane dwory, dworki i pałace oraz

unikatowe zabytki o charakterze sakralnym. Nieoceniony dorobek historyczny pozwala na kojarzenie naszego subregionu z kulturą romańską, szkocką, gotycką, a także kultem Matki Bożej Licheńskiej i Pięciu Braci Męczenników. Pamięć o Matce Bożej Licheńskiej czczona jest we wsi Stary Licheń (gm. Ślesin). W jej krajobraz wpisało

się Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej Królowej Polski, z ósmą co do wielkości w Europie i dwunastą na świecie Bazyliką licheńską – wotum narodu polskiego na Jubileusz Roku Odkupienia 2000. Na całokształt tego miejsca składa się: Kościół św. Doroty, Kościół Matki Bożej Częstochowskiej z Kaplicą św. Krzyża oraz Golgota.

1

1. **Bazylika w Starym Licheniu / Die Basilika in Stary Lichen**
2. **Klasztor o.o. Kamedułów w Bieniszewie / Das Kamaldulenserklöster in Bieniszew**
3. **Krzyż pokutny – wmurowany w ścianę kościoła parafialnego św. Bartłomieja w Koninie / Das Bußkreuz – eingemauert in die Wand der Bartholomeus-Kirche in Konin**

Kulturhistorisches Erbe

Das erhalten gebliebene historische Erbe und die breite Palette der Natur- und Landschaftsbesonderheiten ziehen jährlich viele Touristen an. Portale im romanischen Stil, Renaissanceskulpturen und barocke Innenräume sind nur einige Beispiele der Sehenswürdigkeiten, die hier zu finden sind.

Von dem kulturhistorischen Erbe des Kreises, zeugen auch Herrenhöfe und Paläste sowie einzigartige Sakralbauten. Unbestritten wichtig ist die Geschichte des Kreises, die bis zum Jahr 1293 reicht. Das kulturhistorische Erbe, im Speziellen auch die Tradition des Kultes der Gottesmutter aus Licheń und des der fünf Märtyrerbrüder, erlau-

ben einen Vergleich der Region Konin mit der romanischen, schottischen und gotischen Kultur.

Das Andenken an die Gottesmutter von Licheń wird im Dorf Licheń Starý in der Gemeinde Ślesin geehrt. Die riesige Basilika ist der achtgrößte Sakralbau in Europa, der zwölftgrößte auf der Welt und war ein Geschenk des polnischen Volkes für seine Königin. Die Basilika wurde im Jubiläumsjahr 2000 eingeweiht. Auf dem großflächigen Gebiet findet der Besucher zudem die Dorothea-Kirche und die Gottesmutter-Kirche von Tchenstochau mit der Kreuzkapelle und dem Hügel Gologota.

3

2

Historyczne i kulturowe dziedzictwo

Zabytki powiatu konińskiego świadczą o jego bogatych tradycjach. Na szczególną uwagę zasługuje architektura gminy Kazimierz Biskupi, z którą związana jest historia Pięciu Braci Męczenników. Wyróżnia ją romański kościół św. Marcina, w którym znajdują się relikwie Braci, a także barokowy klasztor oo. Kamedułów w Bieniszewie. Według tradycji późnogotycki pobernardyński klasztor Księży Misjonarzy Świętej Rodziny, został wybudowany na miejscu pustelni i kaplicy św. Jana. Obecnie mieści się w nim seminarium duchowne posiadające w swoim muzeum misyjnym zbiory etnograficzne z Azji, Afryki i Ameryki Północnej.

Dzieje powiatu odzwierciedla zachowana architektura sakralna gminy Stare Miasto. Świadectwem historii tej miejscowości jest kościół romański z XIII wieku, pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, który obecnie stanowi kaplicę kościoła neogotckiego wybudowanego na początku XX w. Na jego południowej ścianie zachowały się ślady po jak się wydaje najstarszym zegarze

słonecznym w Wielkopolsce.

Ciekawą grupę zabytków stanowią klasycystyczny kościół kalwiński wzniesiony w latach 1821-1822 oraz z tego samego okresu pałac i park w Żychlinie. Powstała w Żychlinie na początku XVII w. gmina kościoła ewangelicko-reformowanego, przetrwała do dnia dzisiejszego. Jej wiernymi byli liczni przedstawiciele ludności szkockiej osiadłej w Koninie w poł. XVI w. oraz reprezentanci tzw. drugiej fali emigracyjnej z pocz. XVII w.

Kreis Konin Kulturhistorisches Erbe

1. **Kościół św Marcina w Kazimierzu Biskupim**
Heilige Martin-Kirche in Kazimierz Biskupi
2. **Klasycystyczny kościół ewangelicko-reformowany (Kalwiński) w Żychlinie**
Klassizistische evangelisch-reformierte Kirche in Żychlin

Besondere Aufmerksamkeit gilt auch der Architektur der Gemeinde Kazimierz Biskupi, mit der die Tradition der fünf Märtyrerbrüder verbunden ist. Ausschlaggebend hierfür ist die romanische Martinskirche, in der die Reliquien der Brüder aufbewahrt sind. Auch das barocke Kamaldulenserkloster in Bieniszew ist ein Zeitzeuge dieser Tradition. Nach dieser Tradition wurde das spätgotische Kloster der Missionare der Heiligen Fa-

milie auf exakt der Stelle erbaut, wo früher die Einsiedelei und Kapelle des Heiligen Jan stand. Nun befindet sich in seinen Mauern eine Priesterschule und ein kleines Museum, in dem ethnografische Sammlungen der Missionare aus Asien, Afrika und Südamerika ausgestellt sind. Auch die gut erhaltene Architektur der Gemeinde Stare Miasto ist ein Spiegel der Geschichte. So wie beispielsweise die romanische Peter- und Paul-Kirche aus dem 13. Jahrhundert. An seiner südlichen Mauer sind Spuren einer der ältesten in Großpolen erbauten Sonnenuhr erhalten geblieben.

Eine interessante Denkmalgruppe bilden die in den Jahren 1821-1822 erbaute kalvinische Kirche in Żychlin sowie der Żychliner Palast- und Parkkomplex. Die Anfang des 17. Jahrhunderts gegründete Gemeinde der evangelisch-reformierten Kirche existiert bis zum heutigen Tage. Ihre Mitglieder waren u. a. Vertreter der schottischen Bevölkerung, die sich in Konin in der Mitte des 16. Jahrhunderts und während der zweiten Emigrationswelle im 17. Jahrhundert angesiedelt haben.

Historyczne i kulturowe dziedzictwo

Bogata historia powiatu konińskiego pozwoliła na zachowanie się wielu zabytków z różnych okresów historycznych. Należą do nich:

- Kamienny krzyż pokutny stanowiący drogowskaz na drodze z Kalisza do Kruszwicy, który został wmurowany w ścianę kapliczki w Licheniu Starym (gm. Ślesin);
- Kościół pw. św. Urszuli w Wilczogórze z 1566 r. (gm. Wilczyn);
- Stożkowe grodzisko otoczone fosą w Mrówkach (gm. Wilczyn) – Skansen Archeologiczny, filia Muzeum Okręgowego w Koninie;
- Drewniana kaplica św. Hieronima (gm. Sompolno);
- Drewniany kościół pw. św. Andrzeja z 1750 r. w Mąkolnie (gm. Sompolno);
- Zespół Pałacowy w Lisewie z pałacem oraz parkiem krajobrazowym z 2 poł. XIX w. (gm. Skulsk);
- Zespół Pałacowo - Folwarczny Słubickich w Lubstowie z końca XIX w. Pałac ze spichlerzem, paszarnią oraz parkiem krajobrazowym wraz grobowcem rodziny Słubickich (gm. Sompolno) i inne.

Kreis Konin

Kulturhistorisches Erbe

1. **Zespół Pałacowy w Lisewie**
Palastkomplex in Lisewo
2. **Stożkowe grodzisko otoczone fosą w Mrówkach**
Erdburg, umgeben von dem Wassergrab in Mrówki
3. **Drewniana kaplica św. Hieronima**
Hölzerne Hieronymuskapelle

Durch die reiche Geschichte des Kreises Konin finden sich viele historische Denkmäler aus verschiedenen historischen Epochen. Dazu gehören:

- ein steinernes Büßerkreuz, das ein Wegweiser auf der Straße von Kalisz nach Kruszwica war, das in die Kapellenmauer in Licheń Stary (Gemeinde Ślesin) eingemauert wurde;
- die Ursulakirche in Wilczogóra aus dem Jahre 1566 (Gemeinde Wilczyn);
- die Erdburg, umgeben von dem Wassergrab in Mrówki (Gemeinde Wilczyn) – heute ein archäologisches Freilichtmuseum, Filiale des Regionalmuseums in Konin;
- die hölzerne Hieronymuskapelle (Gemeinde Sompolno);
- die hölzerne Andreaskirche aus dem Jahre 1750 in Mąkolno (Gemeinde Sompolno);
- der Palastkomplex in Lisewo mit dem Palast und dem Landschaftspark aus der 2. Hälfte des 19. Jahrhunderts (Gemeinde Skulsk);
- der Palastkomplex der Adelsfamilie Słubicki in Lubstów aus dem Ende des 19. Jahrhunderts. Der Palast mit dem Speicher, Futterberei-
tungsraum und dem Landschaftspark auch mit dem Grabmal dieser Familie – Gemeinde Sompolno, und weitere.

3

Powiat Koniński

Kraina lasów i jezior

Krajobraz powiatu wzbogacają lasy, jeziora, pola i łąki. Ochroną prawną zostało objęte 40% jego terytorium. Wyjątkowe miejsca dla wszystkich, którzy chcą uciec od miejskiego zgiełku, to 4 obszary krajobrazu chronionego, 6 rezerwatów, 59 pomników przyrody i 2 parki krajobrazowe. Ciąg polodowcowych jezior rynnowych z kompleksami leśnymi stwarza dogodne warunki do aktywnych form wypoczynku.

W granicach administracyjnych powiatu leżą: część Nadwarciańskiego (gminy Golina i Rzgów) oraz Powidzkiego Parku Krajobrazowego (gminy Kleczew i Wilczyn). Utworzone w celu ochrony środowiska przyrodniczego oraz swoistych cech krajobrazu. Obfitują w lasy, jeziora, torfowiska, zalewowe łąki pastwiska oraz zarośla nadrzeczne. Są ostoją miejsc lęgowych ptactwa wodnego, błotnego oraz ptaków przelotnych. Występują tu ciekawe okazy flory i fauny.

Wyodrębnione zostały obszary chronionego krajobrazu, które obejmują wyróżniające się krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów. Są to:

- obszar goplańsko-kujawski (obejmujący część gmin: Skulsk, Ślesin, Wierzbinek, Sompolno i Kramsk);
 - obszar pyzderski (obejmujący część gmin: Golina i Rzgów);
 - obszar złotogórski (w gminach Stare Miasto i Krzymów).
-
- obszar powidzko-bieniszewski (obejmujący część gmin: Wilczyn, Kleczew, Kazimierz Biskupi i Golina);

1. **Nadwarciański Park Krajobrazowy**
Landschaftspark
2. **Rezerwat „Bieniszew“**
Schutzgebiet „Bieniszew“

Die Landschaft des Kreises ist reich an Wäldern, Seen, Feldern und Wiesen. 40 Prozent seiner Fläche sind geschützt. Dies sind einzigartige Erholungsgebiete, die es erlauben, dem städtischen Lärm zu entfliehen.

4 Landschaftsschutzgebiete, 6 Naturschutzgebiete, 59 Naturdenkmäler und 2 Landschaftsparks hat der Kreis zu bieten. Eine nach der Eiszeit entstandene Seenkette mit großen Waldgebieten bildet ausgezeichnete Bedingungen für aktive Erholung.

In den Verwaltungsgrenzen des Kreises liegen Teile des Wartha-Landschaftsparks (Gemeinden Golina und Rzgów) sowie des Powidz-Landschaftsparks (Gemeinden Kleczew und Wilczyn). Sie wurden zum Schutz der Natur und der Landschaft gebildet. Hier findet man zahlreiche Wälder, Seen, Moore, Sümpfe, Wiesen und Buschlandschaften an den Flüssen. Sie bilden den Lebensraum für verschiedene Arten von Wasservögeln und anderer schützenswerter Pflanzen- und Tierarten.

Landschaftsschutzgebiete, die wertvolle und unterschied-

lichste Ökosysteme enthalten sind:

- das Powidz-Bieniszew-Gebiet (auf Teilen der Gemeinden Wilczyn, Kleczew, Kazimierz Biskupi und Golina),
- das Gopło-Kujawy-Gebiet (auf Teilen der Gemeinden Skulsk, Ślesin, Wierzbiniek, Sompolno und Kramsk),
- das Pyzdry-Gebiet (auf Teilen der Gemeinden Golina und Rzgów),
- das Złota-Góra-Gebiet (in den Gemeinden Stare Miasto und Krzymów).

Powiat Koniński

Kraina lasów i jezior

Wielki potencjał powiatu stanowią atrakcje przyrodniczo-krajobrazowe.

Cennym kompleksem przyrodniczym jest tzw. Puszcza Bieniszewska, w sercu której położony jest klasztor Zakonu oo. Kamdulów. Na listę walorów przyrodniczo-krajobrazowych powiatu konińskiego należą przede wszystkim wpisane tereny chronione. Na obszarze kilkunastu kilometrów wytyczono cztery rezerваты:

- Mielno – 93,65 ha (utworzony w 1957);
- Bieniszew – 144,1 ha (utworzony w 1996);
- Sokółki – 240 ha (utworzony w 1996);
- Pustelnik – 100,25 ha (utworzony w 1997).

Zespół Pagórków Złotogórskich z leśnym rezerwatem przyrody „Złota Góra” (182 m n.p.m.) występuje w południowo-zachodniej części gminy Krzymów i charakteryzuje się bardzo urozmaiconą rzeźbą. Zajmując powierzchnię 123,87 ha chroni najwyższe wzniesienie w powiecie oraz porastający je drzewostan sosnowy i dębowy. Usytuowany na północy powiatu Nadgoplański Park Tysiąclecia (gm. Skulsk) chroni naturalne właściwości środowiska przyrodniczego i swoiste cechy krajobrazu – obszar gruntów i lasów, siedliska i miejsca lęgowe licznych gatunków ptactwa wodnego, błotnego i lądowego. Obszar parku zajmuje powierzchnię 12,684 ha, z czego 2,897 ha leży w granicach powiatu.

Kreis Konin

Die Region der Wälder und Seen

Ein wichtiges Naturdenkmal ist der Bieniszew-Urwald, in dessen Mitte das Kamaldulenserklöster steht. Auf der Liste der wertvollen Sehenswürdigkeiten der Natur im Kreis Konin sind vor allem Naturschutzgebiete aufgeführt. Vier Naturschutzgebiete gliedern sich auf einer Fläche von mehr als 10 km²:

- Mielno – 93,65 ha (gebildet im Jahre 1957);
- Bieniszew – 144,1 ha (gebildet im Jahre 1996);
- Sokółki – 240 ha (gebildet im Jahre 1996);
- Pustelnik – 100,25 ha (gebildet im Jahre 1997).

Der Hügel-Komplex von Złota-Góra mit dem Waldschutzgebiet „Złota Góra“ (182 m ü.N.N.) liegt im süd-westlichen Teil der Gemeinde Krzymów und zeichnet sich durch abwechslungsreiche Geländebeschaffenheit ab. Mit der Fläche von 123,87 ha bildet er die grösste Fläche an Kiefern- und Eichenwäldern im Kreis. Der im Norden des Kreises gelegene Gopło-Park ist ein Schutzgebiet für Ackerböden, Wälder sowie Wasser- und Sumpfvögel. Er umfasst eine Fläche von 12.684 ha, davon liegen 2.897 ha im Kreis Konin.

Powiat Koniński

Kraina lasów i jezior

Jeziora powiatu konińskiego są jego największą atrakcją turystyczną i stanowią połączony system kanałów i śluz. Ich obfitość wyróżnia jego krajobraz spośród innych regionów. W północno-zachodniej części powiatu znajdują się jeziora: Budziszławskie, Suszewskie, Wilczyńskie oraz Kownac-

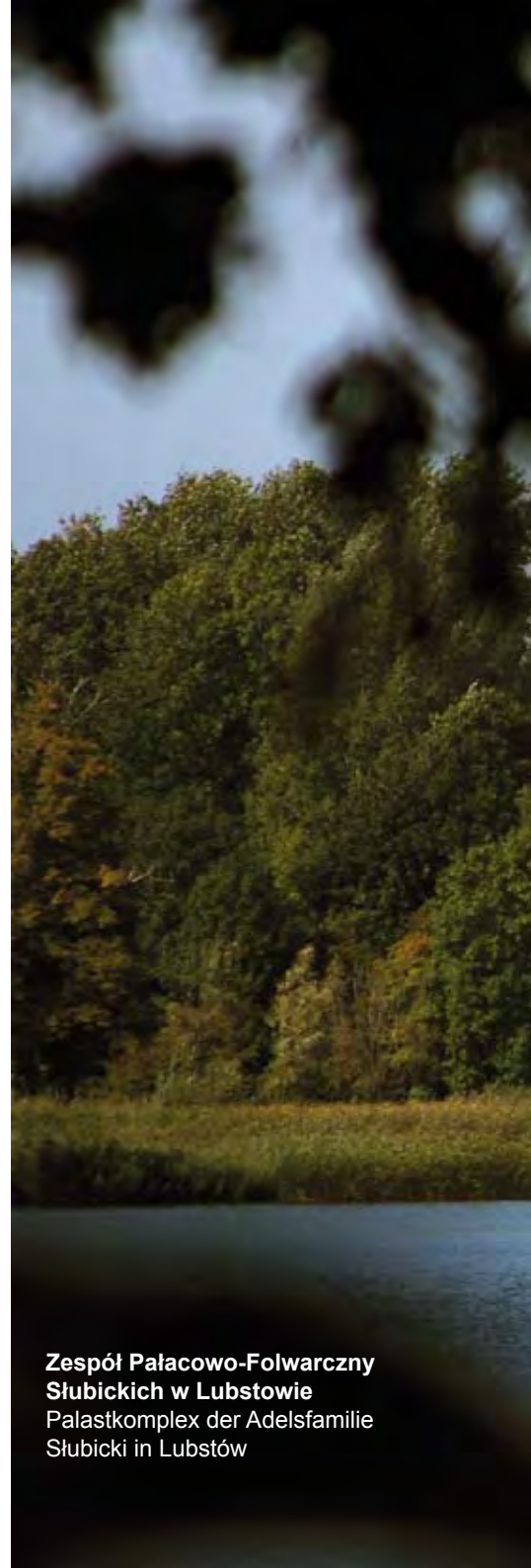
kie. Wzdłuż północno-wschodniej granicy znajdują się jeziora: Lubstowskie, Mąkolno, a także Mostki. Natomiast z centrum powiatu ku jego północnym krańcom rozpościera się rozległy widok na ciąg jezior: Wąsowsko-Mikorzyńskie, Ślesińskie, Licheńskie, Skulskie i Skulska Wieś. Większość zbiorników wodnych sklasyfikowana jest do dużych. Ich powierzchnia przekracza 50 ha. Powiat obfituje również kilkanaście mniejszych, równie atrakcyjnych akwenów. Bogactwo jezior zachęca do uprawiania wszelkich sportów wodnych oraz wędkowania.

Kreis Konin

Die Region der Wälder und Seen

Die Seenlandschaft des Kreises Konin sind die größte touristische Attraktion und besteht als ein Gesamtsystem aus Seen, Kanälen und Schleusen. Ihre Zahl grenzt die Landschaft Konins von anderen Regionen ab. Im nord-westlichen Teil des Kreises befinden sich die Seen Budzislaw, Suszew,

Wilczyn und Kownaty. Entlang der nord-östlichen Grenze des Kreises findet man die Seen Lubstów, Mąkolno und Mostki. Auch in der Mitte des Kreises ziehen sich in nördliche Richtung die Seen Wąsosz, Mikorzyn, Ślesin, Licheń und Skulska Wieś. Die meisten Gewässer werden durch ihre mehr als 50 ha großen Flächen als groß eingestuft. Auf vorrangig kleineren Gewässern des Kreises finden Sportbegeisterte ausreichend Angebote zum Wasser- und Angelsport.

**Zespół Pałacowo-Folwarczny
Słubickich w Lubstowie**
Palastkomplex der Adelsfamilie
Słubicki in Lubstów

Powiat Koniński

Gospodarka

Atrakcyjne, centralne usytuowanie sprawia, że podmioty prowadzące działalność w powiecie konińskim mogą korzystać z dogodnego systemu transportowego. Drogi lokalne i wojewódzkie tworzą spójny system połączeń z drogami krajowymi. Istniejąca infrastruktura drogowa oraz kolejowa zapewnia łatwy i szybki dostęp do międzynarodowych lotnisk w Poznaniu, Łodzi, jak i Warszawie.

Powiat koniński stanowi ważny węzeł drogowy o znaczeniu wojewódzkim i międzynarodowym. Obszar 14 gmin powiatu scala sieć dróg powiatowych o długości 626 km, z 30 obiektami mostowymi, 373 przepustami drogowymi oraz 2 promami w miejscowościach Biechowy i Sławsk. Z zachodu na wschód przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu międzynarodowym, tj.: magistrała kolejowa Paryż – Berlin – Warszawa – Moskwa, a także trasa europejska E30 z odcinkiem autostrady A2 oraz węzłami autostradowymi. Z północy na południe wiedzie droga krajowa DK25. Biegająca przez powiat autostrada A2 wpływa na sprawną komunikację z większymi aglomeracjami, m.in. poznańską, łódzką, a w niedalekiej przyszłości warszawską. Bliskość i dogodny dojazd czyni powiat koniński niezwykle interesującym dla inwestorów.

Gospodarka powiatu oraz całego subregionu konińskiego opiera się na sek-

torze paliwowo-energetycznym. Bogate zaplecze surowców naturalnych stanowią kruszywa naturalne, piaski kwarcowe, surowce ilaste do produkcji ceramiki budowlanej oraz wody termalne i torfy. Duże znaczenie w gospodarce powiatu ma węgiel brunatny, wydobywany i zużywany jako surowiec energetyczny. Występuje on w części północnej i południowej powiatu.

Bardzo istotną rolę odgrywa rolnictwo. Stanowi ono podstawową gałąź gospodarki i charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem gospodarstw i wysokim stopniem mechanizacji z uwagi na korzystne ukształtowanie terenu.

W strukturze obszarowej dominują użytki rolne, stanowiące 70,4% całej powierzchni. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wynosi 16% natomiast pozostałe grunty 12,2%.

Gospodarka powiatu opiera się na gospodarstwach indywidualnych, których jest 13.219, a przeciętna powierzchnia jednego wynosi 8,8 ha. W powiecie uprawia się głównie zboża. W hodowli dominuje trzoda chlewna.

Kreis Konin Wirtschaft

Die attraktive zentrale Lage des Kreises ist ein infrastruktureller Vorteil für die hier ansässigen Unternehmen. Die vorhandenen Straßen bilden ein kompaktes System und bieten Anschluss an Straßen mit gesamtstaatlicher Bedeutung. Durch die bestehenden Straßen und Bahnlinien wird ein leichter und schneller Zugang zu internationalen Flughäfen in Poznań, Łódź und Warschau ermöglicht. Der Kreis Konin ist somit ein Verkehrsknotenpunkt von staatlicher und interna-

den führt die Landstraße 25. Durch die Autobahn A2 hat der Kreis eine gute Verbindung zu den Ballungsgebieten Poznań und Łódź und in naher Zukunft auch zu Warschau. Die Nähe der großen Städte und die gute Erreichbarkeit machen den Kreis Konin attraktiv für Investoren.

Die Wirtschaft des Kreises und der ganzen Subregion Konin baut auf dem Brennstoff- und Energie-Sektor auf. Große Mengen von Rohstoffen wie Quarzsand, der keramische Ton, thermales Wasser und Torf bilden eine gute Basis für die Industrie.

Eine große Bedeutung für die Wirtschaft des Kreises hat die Braunkohle – gefördert und verbrannt in den eigenen Kraftwerken. Diese findet man in dem nördlichen und südlichen Teil des Kreises.

Nicht wegzudenken ist der Wirtschaftszweig der Landwirtschaft. Sie charakterisiert sich durch eine hohe Dezentralisierung und eine hohe Mechanisierung in der Produktion.

Insgesamt werden 70,4 Prozent des Kreisgebiets landwirtschaftlich genutzt. Die forstwirtschaftlich genutzten Flächen umfassen etwa 16 Prozent. In der Landwirtschaft dominieren ca. 13.209 private Landwirtschaftsbetriebe mit einer durchschnittlichen Fläche von 8,8 ha auf denen hauptsächlich Getreide angebaut wird. In der Tierproduktion dominiert die Schweinezucht.

2

tionaler Bedeutung. Die 14 Gemeinden sind mit den Kreisstraßen mit einer Gesamtlänge von 626 km, über 30 Brücken und 2 Fähren in Biechowy und Sławsk verbunden. Vom Westen nach Osten verlaufen wichtige internationale Verkehrsstrecken: die Bahnmagistrale Paris – Berlin – Warschau – Moskau und die europäische Straße E30 mit dem Autobahnabschnitt A2 und den Autobahnknotenpunkten. Vom Norden nach Sü-

1. Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin“ S.A. - odkrywka Braunkohlebergwerk „Konin“ S.A. - Tagebau
2. Magistrala kolejowa Eisenbahnlinie

Powiat Koniński

Gospodarka

Nie mniej ważne są takie sektory gospodarki jak: produkcja zwierzęca, sadownictwo, ogrodnictwo oraz produkcja rolno-spożywcza. W sektorach pozarolniczych gospodarki powiatu dominują podmioty

zajmujące się działalnością handlową, transportową, budowlaną, obsługą nieruchomości i firm, pośrednictwem finansowym. Znaczną część przedsiębiorstw stanowią zakłady małe, nieznaczna zakłady z grupy średnich. Walory gospodarcze naszej ziemi doceniło wiele firm, także z udziałem kapitału zagranicznego, które prosperują na terenach należących do tzw. strefy przyspieszonego rozwoju. Szczególnie atrakcyjnymi dla inwestorów są obszary sąsiadujące z węzłami autostradowymi w Modle Królewskiej (wyjazd na drogę krajową nr 25) oraz Zdżarach (wyjazd na drogę krajową nr 72). Nie mniej atrakcyjne są tereny przylegające do autostrady A2 (położone w granicach gmin

Golina, Rzgów i Krzymów), czyli tzw. strefa przyspieszonego rozwoju. Te atuty stały się przesłanką dla opracowania i wdrożenia koncepcji Wielkopolskiego Centrum Logistycznego. W strefie

WCL funkcjonują już firmy, zajmujące się obsługą logistyczną, magazynowo-transportową oraz działalnością produkcyjną. Gminy powiatu konińskiego mają do zaoferowania tereny o różnej wielkości przeznaczone na działalność produkcyjną i usługową, zarówno te położone w atrakcyjnych miejscach, przy szlakach komunikacyjnych, jak i tereny położone w mniejszych miejscowościach, pozwalające na rozwój działalności usługowej, której brakuje szczególnie na obszarach wiejskich. Część oferowanych działek jest przeznaczona pod rozwój usług turystycznych i wypoczynkowych oraz działalność małych, średnich i dużych przedsiębiorstw.

Atrakcyjną ofertę pod aktywizację gospodarczą przygotowała gmina Stare Miasto. Do zaoferowania ma aż 330 ha. W tym celu gmina Kramsk, wydzieliła na swoim terenie tzw. „Kramską strefę inwestycyjną” obejmującą obszar ponad 200 ha z przeznaczeniem na duże inwestycje. Terenami o zbliżonej powierzchni dysponuje gmina Kleczew, która oferuje do zagospodarowania tereny pod działalność rekreacyjno-wypoczynkowo-turystyczną o łącznej powierzchni 160 ha. Bardzo istotnym atutem dla inwestorów jest również możliwość przygotowania wykwalifikowanych kadr. Gwarantuje to sieć szkół średnich, przystosowanych również do szybkiego przyuczania do określonego zawodu, a także Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie oraz znaczna ilość filii szkół wyższych o różnym profilu.

Kreis Konin Wirtschaft

Nicht weniger wichtig sind die angegliederten Wirtschaftszweige der Tierproduktion, des Obst- und Gartenbaus und die Verarbeitung der landwirtschaftlichen Rohstoffe. Neben den Landwirtschaftsbetrieben finden sich Betriebe im Handel, Transport- und Bauwesen sowie Immobilienfirmen und Unternehmen der Finanzbranche. Gemessen an der Organisationsgröße, findet man vorrangig kleine und mittlere Unternehmen. Viele ausländische Unternehmen nutzen die Vorteile der Region im Bereich der

sogenannten Zone der beschleunigten Entwicklung. Sehr attraktiv für Investoren sind Gewerbegebiete an der Autobahn A2 in Modła Królewska und in Żdźary.

Nicht weniger attraktiv sind auch die Gebiete in den Gemeinden Golina, Rzgów und Krzymów, die ebenfalls als Zone der beschleunigten Entwicklung ausgeschrieben sind und an der Autobahn A2 liegen. Diese Vorteile waren eine Voraussetzung für die Ausarbeitung und Realisierung des Konzepts eines Großpolnischen Logistikzentrums (WCL). Hier sind Unternehmen angesiedelt, die sich mit der Logistik, Lagerung, Transport und Spedition aber auch mit der Produktion beschäftigen.

Die Gemeinden des Kreises können verschiedene Gebiete mit unterschiedlicher Fläche sowohl an den wichtigen Verkehrsstrecken als auch in kleineren Ortschaften für die Produktions- und Dienstleistungstätigkeit anbieten.

Dabei sind Teilgebiete für die Entwicklung des Tourismus und der Erholung bestimmt, andere wiederum warten auf die Ansiedlung kleiner, mittlerer und großer Unternehmen.

Powiat Koniński Turystyka

Marzysz o tym, by interesująco spędzić wolny czas? Wystarczy dobry humor i grupa przyjaciół, by przemierzać liczne szlaki turystyczne – wodne, piesze i rowerowe, usytuowane w atrakcyjnych rejonach powiatu konińskiego.

Dostępna i zróżnicowana oferta gastronomiczna i noclegowa: hotele, ośrodki wypoczynkowe, pensjonaty, domy noclegowe, kwatery prywatne oraz gospodarstwa agroturystyczne, stanowi dodatkową zachętę do zaplanowania tu wypoczynku. Znaczna część obiektów umiejscowiona jest w sąsiedztwie lasów, łąk, pól, rzeki i jezior, a ich właściciele zapewniają wypoczynek w miłej i przyjaznej atmosferze. Z uwagi na swoje położenie, stanowią także doskonałą bazę wypadową dla pieszych i rowerowych wycieczek. Ziemia Konińska przyciąga miłośników wędkowania, plażowania oraz kąpie-li. Ciąg jezior, tworzący Szlak Wodny „Warta-Gopło”, zachęca do uprawiania sportów wodnych – kajakarstwa, żeglarstwa, windsurfingu oraz narciarstwa wodnego. Dużym zainteresowaniem cieszy się żeglarstwo. Pomyślne wiatry oraz wysokie temperatury wody, nawet w środku zimy umożliwiają uprawianie wodnego szaleństwa. To także raj dla wędkarzy. Okoliczne jeziora obfitujące w różne gatunki ryb przez okrągły rok wabią amatorów wędkowania.

Kreis Konin Tourismus

Träumen Sie von einer interessanten und ausgewogenen Freizeitgestaltung? Dann reichen gute Laune und einige gute Freunde, um auf den vielen Rad- und Wanderwegen im Landkreis seinen sportlichen Freizeit-ausgleich zu finden. Ob auf dem Wasser, zu Fuß oder mit dem Fahrrad, für eine ausgewogene Freizeitgestaltung im Kreis Konin stehen viele Möglichkeiten bereit.

Der Kreis bietet eine breite Palette an Unterkünften mit guten Verpflegungsmöglichkeiten: Hotels, Erholungszentren, Pensionen, Besucherbauernhöfe und private Zimmer.

Die meisten touristischen Objekte liegen in der Nähe von Wäldern, Flüssen und Seen, und ihre Betreiber garantieren Erholung in netter und freundlicher Atmosphäre. Von hier aus kann man günstig Wanderungen und Radtouren unternehmen.

Die Region Konin zieht vor allem Angler und Badefreunde an. Die Seenkette auf der Wasserstrecke „Warta-Gopło“ mit der Gesamtlänge von über 50 km bietet wunderbare Möglichkeiten für Wasser-, Segel-, Kanusport, Windsurfing und Wasserski. Günstige Winde und höhere Wassertemperaturen auch im Winter ermöglichen Sportfreunden Angebote fast über das ganze Jahr.

Powiat Koniński

Gminy powiatu konińskiego

Powiat koniński należy do największych w Wielkopolsce. Na obszarze 1.578 km² tworzy go czternaście gmin – 5 miejsko-wiejskich: Golina, Kleczew, Rychwał, Sompolno i Ślesin oraz 9 wiejskich: Grodziec, Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów, Rzgów, Skulsk, Stare Miasto, Wierzbinek, Wilczyn. Zamieszkiwany przez ponad 124 tysięcy ludzi, otacza stolicę subregionu – 85-tysięczne miasto Konin.

Miasto i gmina GOLINA

99 km² powierzchni, w tym 8,3 tys. ha użytków rolnych; 11,4 tys. mieszkańców. Przyrodniczą atrakcją stanowią obszary położone nad Wartą, w części należące do Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego, jak również południowa część Puszczy Bieniszewskiej z Jeziorem Głodowskim. Na szczególną uwagę zasługują również: zespół dworsko-parkowy w Golinie z XIX w., drewniany kościół parafialny w Golinie z XVIII w. oraz kościół parafialny w Myślaborzu z XVI w.

Miasto i gmina KLECZEW

110 km² powierzchni, w tym 8 tys. ha użytków rolnych; 9,9 tys. mieszkańców. W Kleczewie znajduje się siedziba Kopalni Węgla Brunatnego „Konin” S.A. Gmina dysponuje ciekawymi terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi nad Jeziorem Budzisławskim. Można także obejrzeć liczne pamiątki z przeszłości, jak: kościół z XIV w. w Kleczewie i XIX-wieczny kościół w Złotkowie.

Miasto i gmina RYCHWAŁ

118 km² powierzchni, w tym 9,3 tys. ha użytków rolnych; 8,4 tys. mieszkańców. Na terenie gminy występują znaczne obszary lasów mieszanych. Do ciekawszych zabytków należą: fragmenty zamku obronnego z basztami i fosami oraz kościół parafialny pw. Św. Trójcy w Rychwale. Znajdują się w nim między innymi krucyfiks z XV w., kropielnica z XVII w. oraz renesansowy nagrobek fundatora.

Miasto i gmina SOMPOLNO

137 km² powierzchni, w tym około 10 tys. ha użytków rolnych i 450 ha sadów; 10,3 tys. mieszkańców. Gmina posiada ciekawe tereny do rekreacji i szereg interesujących zabytków, m.in.: dwa XIX-wieczne kościoły i drewnianą kaplicę św. Hieronima z 1732 r. w Sompolnie; neoklasycystyczny pałac z 2. połowy XIX w. z parkiem w Lubstowie oraz drewniany kościół rzymskokatolicki z połowy XVIII w. z obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem, datowanym na połowę XVII w. w Mąkolnie.

Kreis Konin

Gemeinden des Kreises Konin

Der Kreis Konin gehört mit einer Fläche von 1.578 km² zu den größten Kreisen in Großpolen und besteht aus 14 Gemeinden – den 5 Stadt- und Landgemeinden: Golina, Kleczew, Rychwał, Sompolno und Ślesin und den 9 Landgemeinden: Grodziec, Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów, Rzgów, Skulsk, Stare Miasto, Wierzbiniek, Wilczyn. Der Kreis hat 124.000 Einwohner und umgibt die Stadt Konin, die Hauptstadt dieser Subregion, mit 85.000 Einwohner.

Stadt und Gemeinde GOLINA

Fläche: 99 km², darin 8,3 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 11,4 Tsd. Einwohner. Zu den Naturattraktionen gehören Gelände entlang des Flusses Warta, die teilweise den Landschaftspark an dem Fluss Warta bilden sowie der südliche Teil des Urwaldes von Bieniszew mit dem See Głodowski. Auch ein Hof- und Parkkomplex in Golina aus dem 19. Jh., eine hölzerne Pfarrkirche in Golina aus dem 18. Jh. und eine Pfarrkirche in Myślubórz aus dem 16. Jh. verdienen besondere Aufmerksamkeit.

Stadt und Gemeinde KLECZEW

Fläche: 110 km², darin 8 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 9,9 Tsd. Einwohner. In Kleczew befindet sich der Sitz des Braunkohlebergwerks „Konin“ SA. Die Gemeinde verfügt über interessante Erholungsgebiete am See Budziszławskie. Man findet zahlreiche Andenken aus der Vergangenheit, beispielsweise eine Kirche aus dem 14. Jh. in Kleczew und eine Kirche in Złotków aus dem 19. Jh..

Stadt und Gemeinde RYCHWAŁ

Fläche: 118 km², darin 9,3 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 8,4 Tsd. Einwohner. In der Gemeinde kommen große Mischwaldgebiete vor. Zu interessanten Denkmälern gehören: Fragmente der Schutzburg mit Basteien und Festungsgräben sowie die Pfarrkirche der Dreifaltigkeit in Rychwał. In dieser Kirche gibt es u. a. ein Kruzifix aus dem 15. Jh., ein Weihbecken aus dem 17. Jh. und einen Renaissancegrabstein des Stifters.

Stadt und Gemeinde SOMPOLNO

Fläche: 137 km², darin ca. 10 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen und 450 ha Obstgärten; 10,3 Tsd. Einwohner. Die Gemeinde besitzt interessante Erholungsgebiete und viele sehenswerte Denkmäler, u. a.: zwei Kirchen aus dem 19. Jh. und die hölzerne Hl.-Hieronymus-Kapelle aus dem Jahr 1732 in Sompolno; ein neoklassizistisches Schloss aus der 2. Hälfte des 19. Jh. mit einer Parkanlage in Lubstów sowie die hölzerne römisch-katholische Kirche aus der Mitte des 18. Jh. mit einem Bild der Gottesmutter mit dem Jesuskind aus der Mitte des 17. Jh. in Małolno.

Miasto i gmina ŚLESIN

146 km² powierzchni, w tym 8,5 tys. ha użytków rolnych; 12,8 tys. mieszkańców. Szczególnym bogactwem gminy są jej walory turystyczne i rekreacyjno-wypoczynkowe, w tym ciąg jezior: Ślesińskie, Wąsowsko-Mikorzyńskie, Licheńskie oraz znaczne obszary leśne. Jeziora połączone kanałami stanowią wielokilometrową trasę turystyczną między rzekami: Wartą a Notecią. Turystyczna atrakcyjność gminy znacząco podnosi Sanktuarium Maryjne w Starym Licheniu.

Gmina GRODZIEC

118 km² powierzchni, w tym 6,6 tys. ha użytków rolnych; 5,3 tys. mieszkańców. Największym bogactwem gminy jest nieskażona przyroda i lasy, zajmujące 36% jej powierzchni. Jednym z ciekawszych obiektów zabytkowych jest pałac z Grodźcu z 2. połowy XVIII w. z zabytkowym parkiem, w którym znajduje się aleja grabowa stanowiąca pomnik przyrody.

Gmina KAZIMIERZ BISKUPI

108 km² powierzchni, w tym 4,7 tys. ha użytków rolnych; 9,5 tys. mieszkańców. Na terenie gminy znajdują się zabytki przyrody – rezerваты: „Mielno”, „Sokółki”, „Bieniszew” i „Pustelnik”. Na terenach pokopalnianych powstał szereg obiektów rekreacyjno-sportowych, w tym lotnisko Aeroklubu Konińskiego. Bogata historia ma swoje odbicie w wielu zabytkach sakralnych, m.in. jest to kościół Pięciu Braci Męczenników i klasztor Księża Misjonarzy Świętej Rodziny z XVII w. w Kazimierzu Biskupim oraz zespół klasztorny Kamedułów w Bieniszewie z XVIII w.

Gmina KRAMSK

132 km² powierzchni, w tym 9,9 tys. ha użytków rolnych; 9,8 tys. mieszkańców. Najstarszym zabytkiem Kramska jest neobarokowy kościół wzniesiony w 1844 r. z kropielnicą z XVII w., krucyfiks z 1. połowy XVIII w. oraz kopia obrazu „Zdjęcie z Krzyża” pochodzącego z pracowni Piotra Rubensa (1 połowa XIX w.). W kompleksie leśnym w Grąblinie znajduje się miejsce kultu maryjnego przy Sanktuarium w Starym Licheniu.

Gmina KRZYMÓW

93 km² powierzchni, w tym 6,2 tys. ha użytków rolnych; 6,7 tys. mieszkańców. Część północna gminy leży w dolinie Warty, część południowa wchodzi w skład obszaru chronionego, który tworzą między innymi Pagórki Żłotogórskie. Jest to obszar o bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu, dość mocno porośnięty lasami, przez które prowadzą piesze szlaki turystyczne.

Stadt und Gemeinde ŚLESIN

Fläche: 146 km², darin 8,5 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 12,8 Tsd. Einwohner. Die Touristik- und Erholungsvorzüge mit einer Kette von Seen: Ślesińskie, Wąsowsko-Mikorzyńskie, Licheńskie und bedeutende Waldgebiete bilden einen besonderen Reichtum der Gemeinde. Die mittels der Kanäle miteinander verbundenen Seen sind eine kilometerlange touristische Route zwischen den Flüssen Warta und der Noteć (Netze). Die Basilika der Gottesmutter Maria in Stary Licheń erhöht wesentlich die touristische Attraktivität der Gemeinde.

Gemeinde GRODZIEC

Fläche: 118 km², darin 6,6 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 5,3 Tsd. Einwohner. Unberührte Natur und Wälder, die 36 Prozent der Gesamtfläche ausmachen, bilden den größten Reichtum der Gemeinde. Eines der interessanteren historischen Objekte ist ein Schloss in Grodziec aus der 2. Hälfte des 18. Jh. mit einer historischen Parkanlage und einer dort gelegenen Hainbuchenallee, die als ein Naturdenkmal gilt.

Gemeinde KAZIMIERZ BISKUPI

Fläche: 108 km², darin 4,7 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 9,5 Tsd. Einwohner. In der Gemeinde befinden sich herrliche Naturdenkmäler – die Naturschutzgebiete: „Mielno“, „Sokółki“, „Bieniszew“ und „Pustelnik“. Auf den ehemaligen Bergwerksgebieten entstanden zahlreiche Erholungs- und Sportobjekte, darin ein Flugplatz des Flugsportklubs in Konin. Eine reiche Geschichte wird in vielen sakralen Denkmälern erkennbar. Das sind u. a.: die Kirche der fünf Märtyrerbrüder, das Kloster der Missionare von der Heiligen Familie aus dem 17. Jh. in Kazimierz Biskupi und ein Klosterkomplex der Kamaldulenser aus dem 18. Jh. in Bieniszew.

Gemeinde KRAMSK

Fläche: 132 km², darin 9,9 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 9,8 Tsd. Einwohner. Das älteste Denkmal in Kramsk ist eine 1844 errichtete neubarocke Kirche mit einem Weihbecken aus dem 17. Jh. Darüber hinaus gibt es dort ein Kreuzifix aus der 1. Hälfte des 18. Jh. und eine Reproduktion des Gemäldes „Kreuzabnahme“ aus dem Atelier von Peter Rubens (1. Hälfte des 19. Jh.). In dem Waldkomplex in Grąblin befindet sich eine Stätte der Marienverehrung an dem Sanktuarium in Stary Licheń.

Gemeinde KRZYMÓW

Fläche: 93 km², darin 6,2 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 6,7 Tsd. Einwohner. Der nördliche Teil der Gemeinde liegt im Flusstal der Warta, der südliche Teil gehört zum Schutzgebiet, das u. a. durch die Hügel von Złota Góra gebildet wird. Das ist ein Gebiet mit einer sehr abwechslungsreichen Geländebeschaffenheit, zum Teil dicht bewachsenen Wäldern und touristischen Wanderwegen.

Powiat Koniński

Gminy powiatu konińskiego

Gmina RZGÓW

105 km² powierzchni, w tym 7,6 tys. ha użytków rolnych; 6,8 tys. mieszkańców. Północna część gminy leży w dolinie rzeki Warty i w znacznej części znajduje się w obszarze Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego. Na jego terenie doliczono się 1070 gatunków roślin. Występują tu ponad 153 gatunki ptaków. W parku zadomowiły się również wydry i bobry.

Gmina SKLUSK

85 km² powierzchni, w tym 6,6 tys. ha użytków rolnych; 6,1 tys. mieszkańców. Prawdziwym bogactwem gminy jest przyroda, w tym 500 ha lasów i 4 jeziora. Do najważniejszych obiektów zabytkowych należą: murowany kościół Narodzenia NMP z początku XIX w. w Lisewie, a w Skulsku – Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej oraz Sanktuarium Mundurowe. Część obszaru gminy, przylegająca do gminy Gopło, należy do „Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia”.

Gmina STARE MIASTO

98 km² powierzchni, w tym 7,6 tys. ha użytków rolnych; 9 tys. mieszkańców. Gmina odnotowująca dynamiczny rozwój gospodarczy, będący głównie efektem korzystnego położenia przy kluczowym węźle drogowym – zjeździe z autostrady A2. Możemy tu znaleźć sporo ciekawych śladów historii, jak np. w Żychlinie – klasycyzyński kościół kalwiński, zabytkowy pałac i park z tego samego okresu oraz kościół romański z XIII w. w Starym Mieście.

Gmina WIERZBINEK

148 km² powierzchni, w tym 12 tys. ha użytków rolnych; 8 tys. mieszkańców. W ostatnich latach gmina podjęła starania o przywrócenie upraw wierzby (od niej pochodzi nazwa gminy) i upowszechnienia w gminie produkcji wyrobów wikliniarskich. Służyć temu mają organizowane corocznie Targi Wierzby i Wikliny SALIX. Wśród zabytków występujących na terenie gminy należy wymienić kościoły – w Sadlnie, Mąkoszynie i Braniszewie oraz pałace – w Wierzbinku z połowy XIX w. i Racięcinie z przełomu XIX i XX w.

Gmina WILCZYN

83 km² powierzchni, w tym 6,4 tys. ha użytków rolnych; 6,4 tys. mieszkańców. W zachodniej i północno-zachodniej części gminy, leżącej w granicach Powidzkiego Parku Krajobrazowego, znajduje się ciąg jezior rynnowych w znacznej części otoczonych lasami, które stanowią doskonałą bazę rozwoju turystyki i wypoczynku. W grupie licznych zabytków należy wyróżnić kościół gotycki z XVI w. w Wilczogórze, dwór z parkiem w Kopydlówku z przełomu XIX i XX w. oraz Skansen Archeologiczny w Mrówkach.

Gemeinde RZGÓW

Fläche: 105 km², darin 7,6 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 6,8 Tsd. Einwohner. Das nördliche Fragment der Gemeinde liegt im Flusstal der Warta und größtenteils in den Grenzen des Landschaftsparks an dem Fluss Warta. In dem Landschaftspark wurden 1070 Pflanzenarten ermittelt. Überdies kommen hier 153 Vogelarten vor. In dem Landschaftspark leben auch Fischotter und Biber.

Gemeinde SKULSK

Fläche: 85 km², darin 6,6 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 6,1 Tsd. Einwohner. Die Natur, darin 500 ha Wälder und 4 Seen sind der wahre Reichtum der Gemeinde. Zu den wichtigsten historischen Objekten gehören: die gemauerte Kirche der Geburt der Hl. Jungfrau Maria aus dem Anfang des 19. Jh. in Lisewo und in Skulsk – das Sanktuarium der Schmerzensmutter Maria und das Sanktuarium der Uniformierten. Ein Teil der Gemeinde, der an den See Gopło anstößt, gehört zum „Nadgoplański Park Tysiąclecia“ (Landschaftspark des Jahrtausends am See Gopło).

Gemeinde STARE MIASTO

Fläche: 98 km², darin 7,6 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 9 Tsd. Einwohner. Die Gemeinde weist eine dynamische Wirtschaftsentwicklung auf, die sich vor allem aus der günstigen Lage an dem Hauptverkehrsknotenpunkt – an der Ausfahrt von der Autobahn A2 ergibt. Hier lassen sich viele Spuren der Geschichte finden: beispielsweise eine klassizistische Kirche der Calvinisten in Żychlin, ein historisches Schloss und ein Park aus derselben Zeit sowie eine romanische Kirche aus dem 13. Jh. in Stare Miasto.

Gemeinde WIERZBINEK

Fläche: 148 km², darin 1,2 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 8 Tsd. Einwohner. In den letzten Jahren bemühte sich die Gemeinde um die Wiederherstellung des Weidenanbaues (der Name der Gemeinde wurde ebenso von der Weide abgeleitet) und eine Verbreitung der Herstellung von Weiden-erzeugnissen. Dazu dient die alljährliche Weiden- und Korbweidenmesse SALIX. Unter den in der Gemeinde gelegenen Denkmäler sind Kirchen in Sadlno, Małoszyn und Braniszew sowie Schlösser in Wierzbinek aus der Mitte des 19. Jh. und Racięcín aus der Wende des 19. zum 20. Jh. zu erwähnen.

Gemeinde WILCZYN

Fläche: 83 km², darin 6,4 Tsd. ha landwirtschaftliche Nutzflächen; 6,4 Tsd. Einwohner. In dem westlichen sowie nordwestlichen Teil der Gemeinde, der in den Grenzen des Landschaftsparks an dem See Powidz liegt, befindet sich eine Kette der Rinnenseen, die größtenteils von Wäldern umgeben sind. Diese Seen stellen eine vortreffliche Basis für die Touristik- und Erholungsentwicklung dar. Unter zahlreichen Denkmälern sind eine gotische Kirche aus dem 16. Jh. in Wilczogóra, ein Hof mit einer Parkanlage in Kopydlówek aus der Wende des 19. zum 20. Jh. sowie das Archäologische Freilichtmuseum in Mrówki zu nennen.

Kreis Konin – Iłm-Kreis

Partnerschaftliche Begegnungen

Die Kooperation der beiden Kreise Konin und Iłm-Kreis besteht seit 2002. Anfangs dienten die gegenseitigen Besuche hauptsächlich dem Erfahrungsaustausch in den Bereichen Landwirtschaft, soziale Fürsorge und Umweltschutz.

Im Laufe der Zeit konnte diese Zusammenarbeit auf neue Bereiche in Organisationen und gesellschaftlichen Gruppen wie beispielsweise Einheiten der Freiwilligen Feuerwehr, Gemeinden und Frauenorganisationen ausgebaut werden. Die Pressevertreter beider Kreise nehmen regelmäßig an der „Study Tour“ in Konin teil und veröffentlichen anschließend Beiträge in ihren Tageszeitungen und Zeitschriften.

Delegationen beider Kreise nehmen regelmäßig an wichtigen Veranstaltungen des jeweiligen Kreises teil und vertiefen somit auch ihre freundschaftlichen Beziehungen.

Heute entwickelt sich durch die Unterstützung der Landkreise Partnerschaften zwischen einzelnen Städten, Schulen, anderen Organisationen und Institutionen auf verschiedenen Ebenen.

1. **Die Landräte Dr. Kaufhold und Bielik auf einem Kreisfest in Konin im Juni 2009** / Starostowie dr Benno Kaufhold i Stanisław Bielik na jednej z uroczystości powiatowych w czerwcu 2009 r.
2. **Eine Delegation aus dem Iłm-Kreis besucht die polnische Niederlassung des Unternehmens Lehmann + Partner im November 2007 in Konin** / Delegacja z powiatu Iłm w listopadzie 2007 r. odwiedziła polską filię niemieckiej firmy Lehmann + Partner w Koninie

Powiat Koniński – Ilm-Kreis Współpraca partnerska

Powiat koniński i powiat Ilm współpracują ze sobą od 2002 roku. Początkowo wzajemne kontakty dotyczyły głównie wymiany doświadczeń w funkcjonowaniu rolnictwa, pomocy społecznej czy ochrony środowiska w obu samorządach. Z czasem współpraca zaczęła obejmować nowe tematy i grupy społeczne: ochotnicze straże pożarne, samorządy gminne, organizacje działające na rzecz kobiet. Przedstawiciele powiatu Ilm biorą udział wraz z polskimi kolegami w Study Tour, po których publikują w swoich wydawnictwach materiały promujące powiat koniński. Delegacje obu powiatów uczestniczą w ważnych, nie tylko na poziomie lokalnym, ale i krajowym uroczystościach. Słowem, coroczne spotkania zaowocowały nie tylko realizacją wspólnych przedsięwzięć, ale też prawdziwymi przyjaźniami. Dziś współpraca rozwija się pomiędzy poszczególnymi grupami, a władze powiatu ją wspierają i koordynują.

3. **Eine Polnische Delegation besucht die Bundesgartenschau in Gera im Mai 2007** / W maju 2007 r. polska delegacja zwiedzała Federalną Wystawę Ogrodniczą w Gerze
4. **Eine polnische Delegation besucht das Schaubergwerk Volle Rose in Ilmenau im Oktober 2007** / W październiku 2007 r. polska delegacja zwiedziła pokazową kopalnię Volle Rose w Ilmenau

Kreis Konin – Ilm-Kreis Partnerschaftliche Begegnungen

1. Eine Delegation aus dem Ilm-Kreis besucht ein Kreis Konin anlässlich des 10-jährigen Kreisjubiläums im Dezember 2008 / Delegacja z powiatu Ilm w grudniu 2008 r. wzięła udział w jubileuszu 10-lecia istnienia powiatu konińskiego

Seit dem Anfang der Partnerschaft sorgen die beiden Kreise besonders für die Kontakte zwischen Jugendlichen. Ein Beweis dafür ist sowohl der Schüleraustausch zwischen dem Lyzeum in Kleczew und dem

Gymnasium am Lindenberg in Ilmenau als auch das vom Landrat des Ilm-Kreises gestiftete Stipendium, das den polnischen Studenten die Teilnahme am Sommerkurs an der Technischen Universität in Ilmenau ermöglicht. Im Jahre 2009 wurde ein gemeinsames Quiz über deutsche Politik, Geschichte, Geografie und Kultur organisiert, an dem die Schüler der polnischen Oberschulen und des Gymnasiums „Am Lindenberg“ in Ilmenau teilgenommen haben.

All diese Aktivitäten fördern den gegenseitigen Wissensaustausch und gestalten den gemeinsamen multikulturellen, grenzübergreifenden Dialog, der die beiden Völker näher zusammen rücken lässt.

1

2

Powiat Koniński – Ilm-Kreis Współpraca partnerska

Od samego początku oba powiaty szczególnie troszczą się o wzajemne kontakty pomiędzy młodzieżą. Dowodem tego są spotkania uczniów z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Kleczewie i z Gimnazjum w Ilmenau oraz stypendia fundowane przez niemieckiego Starostę, umożliwiające udział studentom z powiatu konińskiego w letnich kursach języka niemieckiego na Uniwersytecie Technicznym w Ilmenau. Dzięki współpracy obu powiatów ZSP w Kleczewie został

zaproszony do udziału w międzynarodowym projekcie Socrates-Comenius. W 2009 roku wspólnie zorganizowaliśmy quizu z wiedzy o polityce, historii, geografii i kulturze Niemiec, w którym udział wzięli uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych z powiatu konińskiego oraz młodzież z Gimnazjum Am Lindenberg w Ilmenau. Wszystkie te przedsięwzięcia przyczyniają się w istotny sposób nie tylko do popularyzowania wiedzy, ale również kształtowania dialogu międzykulturowego wznoszącego się ponad podziały.

2. **Die polnische Kindertanzgruppe „Das Lächeln“ begeistert die Besucher am Bahnhof Rennsteig im Oktober 2009** / W październiku 2009 r. dziecięcy zespół taneczny „Uśmiech” zachwycił widzów na dworcu kolejowym w Rennsteig
3. **Eine Kreistagsdelegation aus dem Ilm-Kreis Besucht eine Bibliothek in Konin im November 2007**
Delegacja radnych powiatu Ilm w listopadzie 2007 r. zwiedziła Bibliotekę PWSZ w Koninie

ILM-KREIS

POWIAT ILM

Historie

Zum heutigen Ilm-Kreis gehören Territorien von sechs ehemaligen Thüringer Fürstentümern: den Käfernburger Grafen, den Henneberger Grafen, den Schwarzburger Dynastien und den Häusern Sachsen-Gotha, Sachsen-Weimar sowie Sachsen-Meiningen. So standen im 14. Jahrhundert sowohl Ilmenau als auch Arnstadt zeitweilig unter der Herrschaft der Käfernburg-Schwarzburger Dynastien. 1343 kam Ilmenau durch Verkauf an die Grafen von Henneberg. Nach dem Erlöschen der Henneberger Herrscherlinie im Jahr 1583 fiel das Amt Ilmenau an Sachsen.

Mit der Bildung des Landes Thüringen im Jahre 1920 wurde der Landkreis Arnstadt gegründet. Arnstadt war damals kreisfreie Stadt mit Sitz des Landkreises und wurde erst 1951 in den Landkreis aufgenommen. 1952 erfolgte die Teilung in die beiden Kreise Arnstadt und Ilmenau. Der Kreis Arnstadt wurde dem Bezirk Erfurt zugeordnet und der Kreis Ilmenau kam zum Bezirk Suhl. Nachdem sie nach der Wende zunächst als eigene Landkreise fungierten, wurden die beiden Kreise nach der Gebietsreform wieder zu einem Landkreis mit dem Namen Ilm-Kreis und der Kreisstadt Arnstadt vereint.

Historia

Do dzisiejszego powiatu Ilm należą terytoria sześciu byłych rodów arystokratycznych Turynгии: hrabiów z Käfernburga, z Henneberger, dynastii Schwarzburger i dynastii Sachsen-Gotha, Sachsen-Weimar oraz Sachsen-Meiningen. I tak w XIV w. zarówno Ilmenau, jak i Arnstadt były czasowo pod panowaniem dynastii Käfernburgów i Schwarzburgów. W 1343 roku

Ilmenau dostał się poprzez sprzedaż w ręce hrabiów von Henneberg. Po wymarciu tej dynastii w 1583 roku Ilmenau przypadł Saksonii.

Wraz z utworzeniem landu Turyngia, w roku 1920 utworzono też powiat ziemski Arnstadt. Samo miasto Arnstadt nie należało do powiatu i było tylko siedzibą jego władz. Do powiatu zostało włączone dopiero w roku 1951. W 1952 roku

nastąpił podział na dwa powiaty Arnstadt i Ilmenau. Powiat Arnstadt został podporządkowany okręgowi Erfurt, a powiat Ilmenau przypadł okręgowi Suhl. Po zjednoczeniu funkcjonowały one krótko jako samodzielne powiaty, potem zostały połączone w ramach reformy administracyjnej w jeden powiat o nazwie powiat Ilm ze stolicą w Arnstadt.

Kultur und Geschichte Bach und Goethe

Arnstadt ist nicht nur die Kreisstadt des Ilm-Kreises, sondern auch die älteste Siedlung Thüringens und Mitteldeutschlands. Die erste Erwähnung von Arnstadt – „Arnestati“ – ist datiert auf das Jahr 704.

Der junge Johann Sebastian Bach hatte hier in Arnstadt von 1703 bis 1707 seine erste Anstellung als Organist. Zu seinen Ehren findet jedes Jahr in Arnstadt das Bach-Festival mit nationalen und internationalen Künstlern statt.

Johann Wolfgang von Goethe verweilte als Staatsminister des Weimarer Hofes achtundzwanzigmal in der damals noch kleinen Bergstadt Ilmenau und ihrer Umgebung. Seine Aufgabe war es, den Bergbau in der Region wiederzubeleben.

Von der schönen Landschaft angetan, entstanden hier einige seiner literarischen Werke. So schrieb er am 6. September 1780 an die Wand der Jagdaufseherhütte am Kickelhahn das berühmte Gedicht „Wanderers Nachtlied“.

Kultura i historia

Bach i Goethe

Arnstadt jest nie tylko stolicą powiatu Ilm lecz także najstarszym miastem Turyngii i Niemiec Środkowych. Pierwsza wzmianka o Arnstadt – „Arnestati” – jest datowana na rok 704.

Młody Jan Sebastian Bach miał tu w Arnstadt od roku 1703 do 1707 swoją pierwszą posadę jako organista. Na jego cześć odbywa się każdego roku w Arnstadt Festiwal Bachowski z udziałem artystów z kraju i zza granicy.

Jan Wolfgang Goethe przebywał jako minister dworu weimarskiego 28 razy w – małym jeszcze wtedy – górniczym miasteczku Ilmenau i jego okolicach. Jego zadaniem było ponowne ożywienie górnictwa w tym regionie.

Zachwycony pięknem tutejszej przyrody Goethe stworzył tu niektóre ze swoich dzieł literackich. I tak 6 września 1780 roku na ścianie chatki myśliwskiej na górze Kickelhahn napisał słynny wiersz „Nocna pieśń wędrowca”.

Nocna pieśń wędrowca

*Ponad gór szczytami
trwa cisza,
drzew koronami
nie kołysze
najlżejszy wiew.
Ptaszę w lesie ucichło.
poczekaj no, rychło
ucichniesz ty też.*

Kultur und Geschichte

Kirchengeschichte-Siedlungsgeschichte

Die Kirchen im Ilm-Kreis bieten mit ihrem Baustil und architektonischen Besonderheiten einen reizvollen Eindruck von der Vielfalt unserer heimischen Kultur. Sie sind wichtige Zeitzeugen und spiegeln die Geschichte der Region wider. Im Norden des Kreises, einer Region mit langer Siedlungsgeschichte, findet man viele romanische Kirchen aus dem 12. Jahrhundert. Mit ihren dicken Mauern, kleinen Fenstern und gedrungenen Räumen prägt die Romanik unser Bild vom Mittelalter.

Je weiter man in Richtung des Thüringer Waldes vordringt, umso öfter trifft man auf schindelgedeckte Kirchen und barocke Turmhauben. So erzählt jedes sakrale Bauwerk von der Heimatgeschichte der Stadt oder des Dorfes, in dem es steht.

Historia kościołów – historia osiedla

Kościół w powiecie Ilm poprzez swój styl budownictwa i osobliwość architektoniczną pozwalają na doskonały przegląd różnorodności naszej regionalnej kultury. Są one ważnymi świadkami czasu i odzwierciedlają historię regionu. Na północy powiatu, regionie z długą historią osadnictwa, znaleźć można wiele romańskich kościołów z XII w. Ze swoimi grubymi murami, małymi oknami i ściśniętymi wnętrzami rysują romantykę obrazu średniowiecza.

Im dalej posuwamy się w kierunku Lasu Turyńskiego, tym częściej spotykamy kościoły pokryte gontem z barokowymi dachami wież. Tym samym każda sakralna budowla opowiada rodzimą historię miasta czy wsi, w której stoi.

3

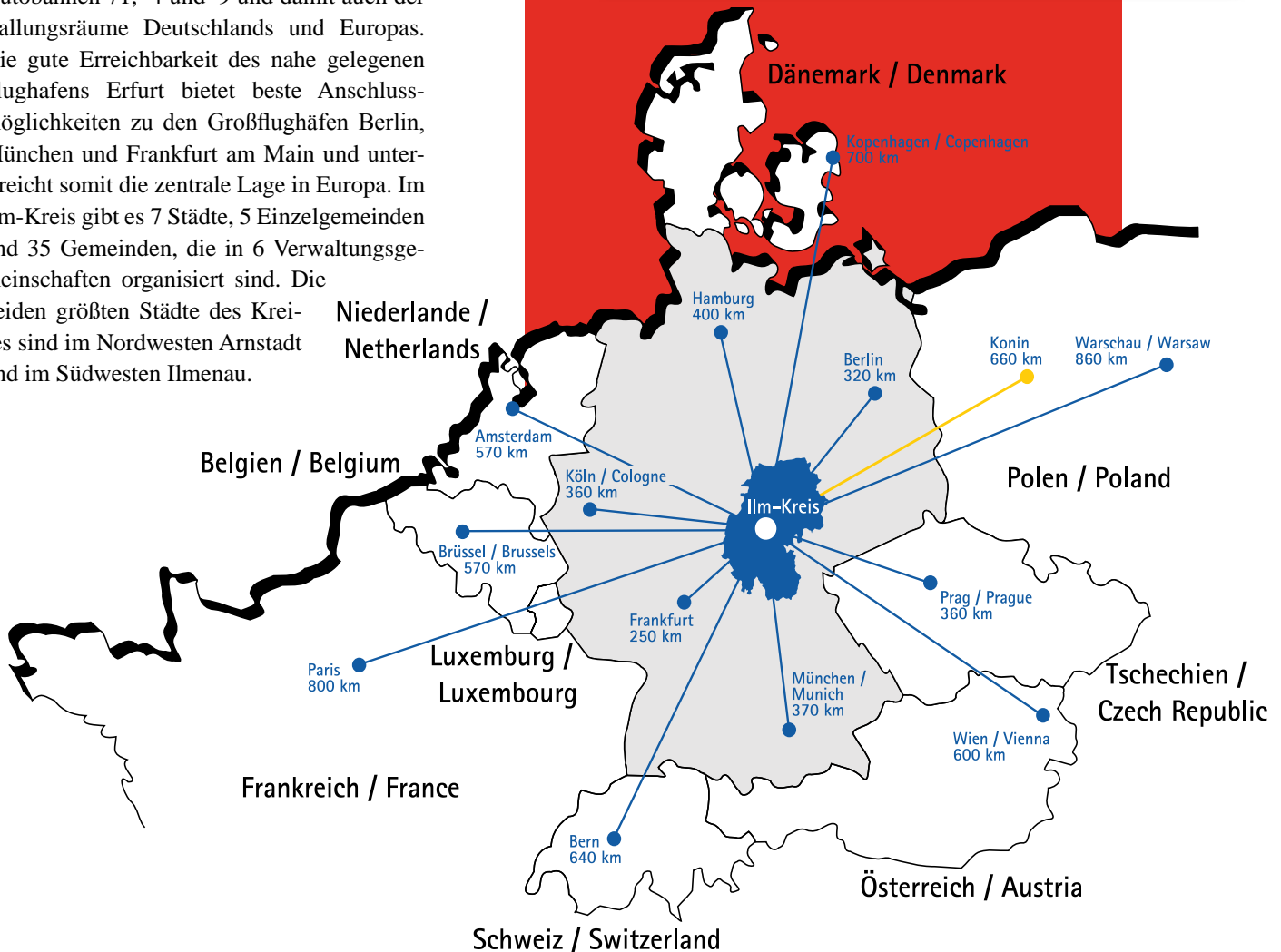

4

1. **Klosterkirche Ichershausen, ein Musterbeispiel romanischer Architektur**
Kościół klasztorny w Ichershausen, mistrzowski przykład architektury romańskiej
2. **Nikolaikirche in Geschwenda**
Kościół św. Mikołaja w Geschwenda
3. **Liebfrauenkirche in Arnstadt**
Kościół NMP w Arnstadt
4. **Spätgotischer Flügelaltar in der Liebfrauenkirche**
Późnogotycki ołtarz skrzydłowy w kościele NM

Geografische Lage Zahlen und Fakten

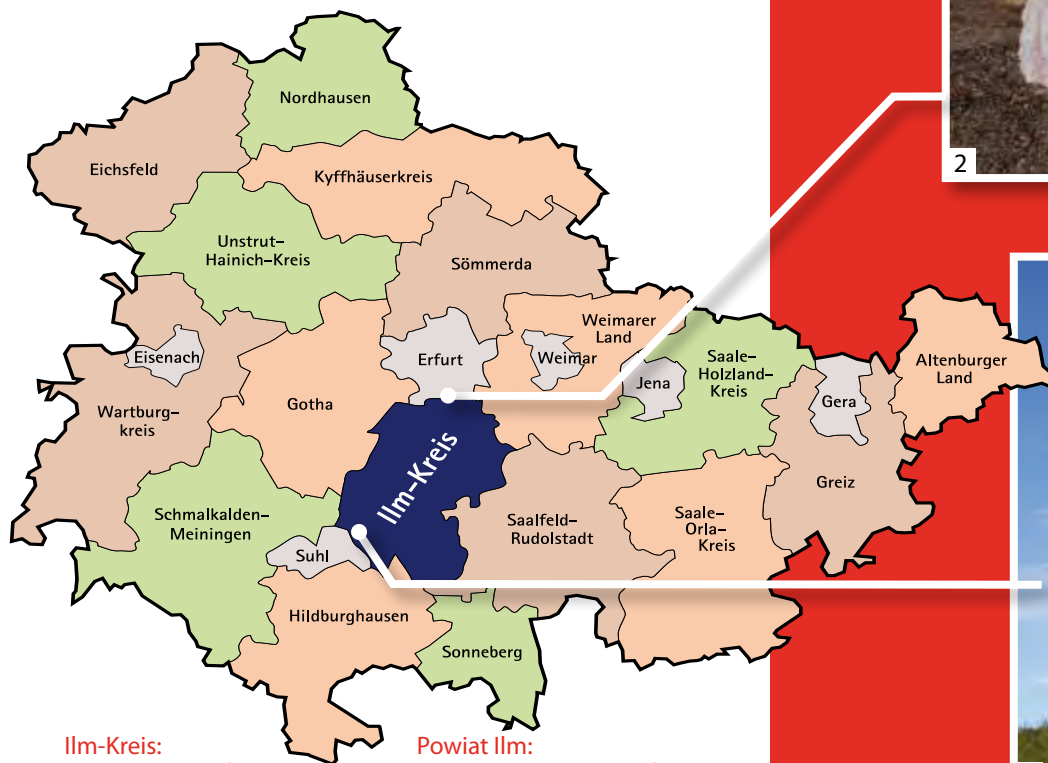
In der Mitte Deutschlands hat der Ilm-Kreis vom Ausbau der Thüringer Verkehrsinfrastruktur in einem beträchtlichen Maße profitiert. Das bestehende Netz der Bundesstraßen 4, 87 und 88 gewährleistet eine bequeme und schnelle Erreichbarkeit der Autobahnen 71, 4 und 9 und damit auch der Ballungsräume Deutschlands und Europas. Die gute Erreichbarkeit des nahe gelegenen Flughafens Erfurt bietet beste Anschlussmöglichkeiten zu den Großflughäfen Berlin, München und Frankfurt am Main und unterstreicht somit die zentrale Lage in Europa. Im Ilm-Kreis gibt es 7 Städte, 5 Einzelgemeinden und 35 Gemeinden, die in 6 Verwaltungsgemeinschaften organisiert sind. Die beiden größten Städte des Kreises sind im Nordwesten Arnstadt und im Südwesten Ilmenau.

Położenie geograficzne

Liczby i fakty

Położony w środku Niemiec powiat Ilm w bardzo dużym stopniu korzysta z rozbudowanej infrastruktury komunikacyjnej Turyngii. Istniejąca sieć dróg o znaczeniu ogólnopństwowym 4, 87 i 88 zapewnia wygodne i szybkie dotarcie do autostrad 71, 4 i 9, a tym samym łączność z centrami przemysłowymi Niemiec i Europy. Dostępność położonego w pobliżu lotniska w Erfurcie oferuje doskonałe połączenia z portami lotniczymi w Berlinie, Monachium i Frankfurt nad Menem i podkreśla tym samym nasze centralne położenie w Europie. W powiecie Ilm jest 7 miast, 5 pojedynczych gmin oraz 35 gmin, które połączone są w 6 wspólnot administracyjnych. Największymi miastami powiatu są: na północnym zachodzie Arnstadt i na południowym zachodzie Ilmenau.

Ilm-Kreis:
Fläche: 843 km²
Einwohner: 113.829
135 Einwohner / km²

Powiat Ilm:
Powierzchnia: 843 km²
Liczba mieszkańców: 113.829
135 mieszk./ km²

1. **Autobahn A 71 am Tunnel Behringen**
Autostrada A 71 przy tunelu w Behringen
2. **Amtlicher Mittelpunkt Thüringens in Rockhausen**
Geograficzny środek Turyngii w Rockhausen
3. **Der Schneekopfturm, mit 1001 m der höchste Punkt Thüringens**
Wieża na górze Schneekopf 1001 m, najwyższy punkt Turyngii

Landschaftsformen

Das innerthüringische Ackerhügelland des Thüringer Keuperbeckens (200 – 300 m ü. NN) nördlich der Kreisstadt wird vorwiegend landwirtschaftlich genutzt. Einige der naturnahen Landschaftselemente sind hier im Laufe der Zeit der Landwirtschaft gewichen – doch manche sind erhalten geblieben, so die Eichen-Buchen-Mischwälder und die subkontinental geprägten Trockenrasen im Drei-Gleichen-Gebiet als bedeutender Lebensraumkomplex für viele gefährdete Tier- und Pflanzenarten. An das Keuperbecken schließt sich die Ilm-Saale-Ohrdrufer Muschelkalkplatte (300 – 605 m ü. NN) an. Südlich der Muschelkalklandschaft liegt das Paulinzellaer Buntsandstein-Waldland (200 –

600 m NN). Kleine Teiche, Waldweiher, Tümpel und vermoorte Quellbereiche und Nassstellen werden durch Wasser stauende Lettenschichten herausgebildet. Das größte Standgewässer in diesem Naturraum ist die Talsperre Heyda. Auf den trockenen Sandböden wachsen lichte, zwergstrauchreiche Kiefern- und Fichtenwälder.

Der südliche Teil des Ilm-Kreises gehört zum walddichten Mittleren Thüringer Wald (bis 983 m ü. NN). Neben den wenigen Resten von naturnahen Bergmischwäldern mit noch einzelnen Tannen, stellen die artenreichen Bergwiesen einen der wertvollsten Lebensraumkomplexe dar. In den Hochlagen befinden sich die meisten der in Thüringen vorhandenen Hochmoore.

2

Formy krajobrazowe

Środkowoturzyński kraj pagórków (Keuperbecken) położony 200 – 300 m n.p.m. na północ od stolicy powiatu jest wykorzystywany przeważnie rolniczo. Wiele naturalnych elementów krajobrazu ustąpiło w dawnym czasie rolnictwu. Niektóre z nich zostały jednak zachowane np. mieszane lasy dębowo-bukowe i subkontynentalne suche łąki na obszarze Drei-Gleichen-Gebiet tworzące razem kompleks przestrzeni życiowej dla wielu zagrożonych gatunków zwierząt i roślin. Z obszarem nazywanym Keuperbecken łączy się dolina rzek Ilm – Saale nazywana Muschelkalkplatte (300 – 605 m n.p.m.). Na południe od tego obszaru leży leśny obszar kolorowego piaskowca Paulinzellaer Buntsandstein-Waldland (200 – 600 m

n.p.m.). Małe stawy, pastwiska leśne, bajorka i bagniste obszary źródełek oraz mokrawiska zostały utworzone przez spiętrzające wodę warstwy gliniaste. Największy zbiornik wody stałej na tym naturalnym obszarze tworzy zaporę Heyda. Na suchych piaszczystych glebach rosną rzadkie karłowate lasy sosnowe i świerkowe.

Południowa część powiatu Ilm należy do lesistego środkowego Lasu Turzyńskiego (do 983 m n.p.m.). Obok niewielu resztek naturalnego górskiego lasu mieszanego z pojedynczymi jodłami największą wartość przedstawiają bogate w gatunki łąki górskie. Na wysokich partiach znajduje się większość występujących w Turynгии torfowisk wyżynnych.

1. **Schafe verhindern die Verbuschung der Landschaft**
Owce zapobiegają zarastaniu obszarów krzakami
2. **Felder und Wiesen rings um die Wachsenburg**
Pola i łąki wokół Wachsenburga
3. **Talsperre Heyda**
Zapora Heyda

Landschaft und Natur

Natur- und Landschaftsschutzgebiete

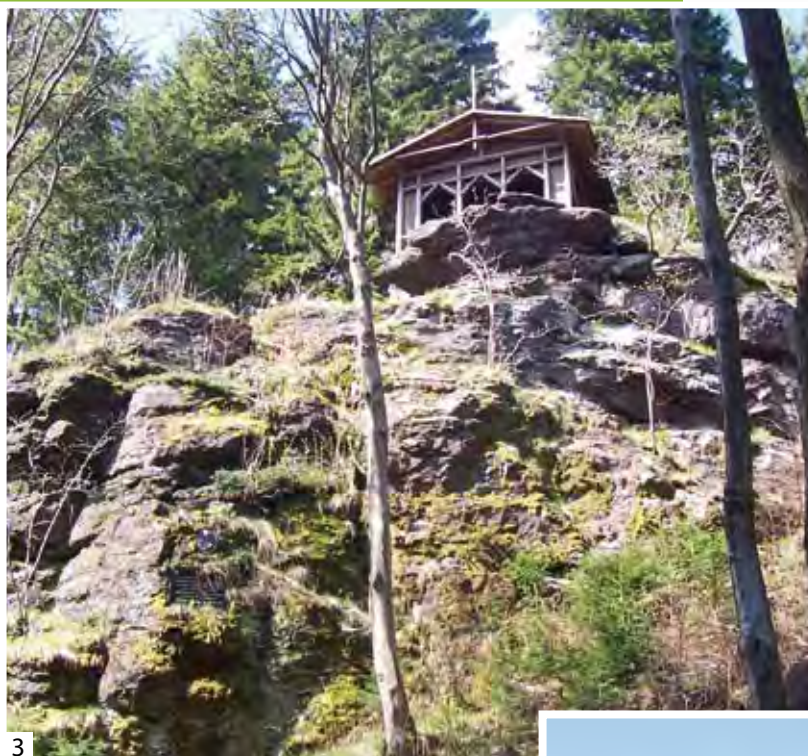
Derzeit sind 18 Naturschutzgebiete und 20 Geschützte Landschaftsbestandteile im Kreis ausgewiesen. Auch viele geschützte geologische Naturdenkmale repräsentieren die erdgeschichtliche Entwicklung unserer Region. Als Flächennaturdenkmal werden besonders Wiesen, Kleingewässer, Bach- und Flussabschnitte, Halbtrockenrasen und Streuobstwiesen bewahrt. Etwa 30 Prozent der Landkreisfläche gehören zu vier großflächigen Landschaftsschutzgebieten.

Krajobraz i przyroda

Rezerваты i obszary krajobrazu chronionego

Aktualnie w powiecie Ilm jest 18 rezerwatów i 20 obszarów chronionego krajobrazu. Rozwój geologiczny naszego regionu przedstawiają także chronione pomniki geologiczne. Jako powierzchniowe zabytki przyrody chronione są przede wszystkim łąki, małe zbiorniki wodne, strumienie i odcinki rzek, półsuche tereny zielone, stare sady. Około 30 % powierzchni powiatu należy do czterech wielkich obszarów chronionego krajobrazu.

3

1. **Naturschutzgebiet Ilmenauer Teiche**
Rezerwat stawów w Ilmenau
2. **Die Naturschutzgebiete sind Lebensraum vieler heimischer Tierarten (hier: Erdkröte)**
Rezerваты są przestrzenią życiową dla wielu gatunków zwierząt (tu: ropucha ziemna)
3. **Geologisches Naturdenkmal Schwalbenstein**
Pomnik geologiczny Schwalbenstein
4. **Singer Berg im Landschaftsschutzgebiet Rinne-Rottenbachtal**
Singer Berg na obszarze krajobrazu chronionego Rinne-Rottenbachtal

4

Landschaft und Natur Biosphärenreservat Vessertal - Thüringer Wald

Das 17000 Hektar große Biosphärenreservat Vessertal befindet sich in der Mitte des Naturparks Thüringer Wald und ist in Europa ein bedeutsames ornithologisches Schutzgebiet. Typische Ökosysteme sind der Bergfichten- und Buchenmischwald, die Bergwiesen, die Bachtäler und Hochmoore. Vorherrschend sind Wälder, die nur in Bachtälern und auf Hochflächen von kleinflächigen Bergwiesen unterbrochen

werden. In den Kammlagen bildeten sich kleinflächige Hochmoore, die durch Regenwasser gespeist werden. Nachgewiesen sind hier 45 Pflanzengesellschaften und davon eine große Zahl gefährdeter Pflanzenarten Thüringens und Deutschlands wie z. B. die Weißtanne, die Arnika, der Straußenfarn und die Trollblume. Zu den 92 Brutvogelarten zählen z. B. der Schwarz- und Grauspecht, das Birkhuhn, der Sperlingskauz und der Schwarzstorch.

Krajobraz i przyroda Rezerwat biosfery Vessertal – Las Turyński

Rezerwat biosfery Vessertal o powierzchni 17 000 hektarów znajduje się w środku parku przyrody Lesie Turyńskim i jest znaczącym w Europie rezerwatem ornitologicznym. Typowymi ekosystemami są tu lasy świerku górskiego i mieszane lasy bukowe, łąki górskie, doliny nad strumieniami i wyżynne bagniska. Dominują tu lasy, które poprzecinane są tylko dolinkami nad strumieniami i wyżynnymi

bagniskami. W partiach grzbietowych tworzą się bagniska wyżynne o niewielkiej powierzchni zasilane wodą deszczową. Udokumentowane są tu stanowiska 45 środowisk roślinnych, a w tym duża liczba zagrożonych gatunków roślin Turyngii i Niemiec jak np. biały świerk, kupalnik górski, pióropusznik i pełnik. Do 92 gatunków ptactwa lęgowego zaliczają się np. czarny i szary dzięcioł, cietrzew, puszczyk i czarny bocian.

Landschaft und Natur Land- und Forstwirtschaft

Rund 37.000 Hektar landwirtschaftliche Nutzfläche bewirtschaften die Landwirte im Ilm-Kreis, was 44 Prozent des gesamten Kreisareals entspricht. Das Bestreben geht dahin, eine vielfältig strukturierte Landwirtschaft zu entwickeln, die es erlaubt, neue effiziente Betriebe zu schaffen, die Umstrukturierung sozial abzufedern sowie den ländlichen Raum zu erhalten und attraktiv zu gestalten. Zunehmende Bedeutung wird dem Landwirt als Landschaftsgestalter beigemessen. Dies gilt insbesondere für die Übergangs- und Höhenlagen des Thüringer Waldes. Hier ist auf Grund der natürlichen Bedingungen mit ausschließlich landwirtschaftlicher Produktion kein ausreichendes Betriebsergebnis zu erzielen. Die Betriebe haben begonnen, sich wirtschaftlich zu stabilisieren, indem sie die landwirtschaftliche Urproduktion durch Verarbeitung und Vermarktung der eigenen Produkte, den Ausbau von „Urlaub auf dem Bauernhof“ und Reittourismus ergänzen.

Krajobraz i przyroda Rolnictwo i leśnictwo

Rolnicy w powiecie Ilm gospodarują na 37.000 ha użytków rolnych, co odpowiada 44 % areálu całego powiatu. Dążenia idą w tym kierunku, aby rozwijać wielostronną strukturę rolnictwa, która pozwalałaby stworzyć nowe wydajne gospodarstwa rolne, a także zachować przestrzeń wiejską i atrakcyjnie ją ukształtować. Coraz większe znaczenie nadaje się rolnikowi jako decydującemu o krajobrazie. Dotyczy to szczególnie partii przejściowych i wysokich Lasu Turyńskiego. Tutaj, ze względu na warunki naturalne, nie

można osiągnąć dobrych wyników ekonomicznych wyłącznie poprzez produkcję rolniczą. Gospodarstwa rolne zaczęły się stabilizować ekonomicznie poprzez przerób i sprzedaż własnych produktów rolnych, rozwój akcji „Urlop na wsi” i turystykę konną.

Technologie Region Ilmenau Arnstadt / Region technologiczny Ilmenau Arnstadt

Wirtschaftsstandort mit Tradition

Im Ilm-Kreis finden vorwiegend kleine und mittelständige Unternehmen ihre Heimat, die auf eine lange Tradition und Erfahrung zurückblicken können. Diese leistungsfähigen und hochflexiblen Firmen prägen ebenso die regionale Wirtschaftsstruktur wie neue Unternehmen der Zukunftsbranchen.

In der Vergangenheit dominierten Industriezweige wie Elektrotechnik und Elektronik, Maschinen- und Apparatebau, die Glas- und Porzellanherstellung (Fotos links und rechts), deren Verarbeitung sowie der Werkzeugmaschinenbau und Zulieferer für die Fahrzeugindustrie (Foto mitte). Diese Branchen bilden auch heute noch die Basis einer soliden und wachstumsorientierten Industriestruktur und bestimmen nach wie vor das wirtschaftliche Profil der Region.

Region gospodarczy z tradycją

W powiecie Ilm gospodarka opiera się przede wszystkim na małych i średnich przedsiębiorstwach, które mogą pochwalić się długą tradycją i doświadczeniem. Oprócz tych wydajnych i elastycznych firm strukturę ekonomiczną regionu tworzą nowe przedsiębiorstwa w tzw. branżach z przyszłością.

Dawniej dominowały tutaj takie gałęzie przemysłu jak elektrotechnika i elektronika, budowa maszyn i urządzeń, produkcja szkła i porcelany (patrz: fotografie), ich przetwórcy, jak i produkcja narzędzi oraz dostawcy dla przemysłu samochodowego.

Te branże nadal tworzą jeszcze bazę solidnej i nastawionej na wzrost struktury przemysłu i określają, jak dawniej, gospodarczy profil regionu.

1. Instandhaltung von Rolls-Royce-Triebwerken bei N3 Engine Overhaul Services GmbH & Co. KG
Przeglądy i remonty silników Rolls-Royce w zakładach Overhaul Services GmbH & Co.

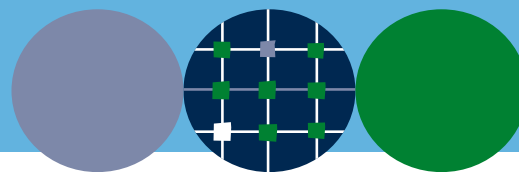

Technologie Region Ilmenau Arnstadt Wirtschaftsstandort mit Innovation

Mit der Vereinigung der Landkreise Ilmenau und Arnstadt im Jahre 1994 zum Ilm-Kreis entstand ein neuer, aufstrebender Wirtschaftsraum, die TECHNOLOGIE REGION ILMENAU ARNSTADT (TRIA). Das Mittelzentrum Ilmenau ist geprägt durch das Wissenschafts- und Forschungspotential der TU Ilmenau, seine Transfereinrichtungen zwischen Wissenschaft und Wirtschaft, und seine mehr als 100 neu entstandenen und zum Teil aus der Universität ausgegründeten Unternehmen. Die Region um Arnstadt verfügt mit der Industriegroßfläche Erfurter Kreuz über ein leistungsfähiges Potential traditioneller Industriezweige und neu angesiedelter Unternehmen. So ist die Region um das Mittelzentrum Arnstadt heute der Standort von hochmodernen Unternehmen des Maschinen- und Anlagenbaus, der Elektrotechnik, der Flugzeugindustrie sowie von Betrieben der Automobilzulieferindustrie und der Nahrungsgüterindustrie. Zukunftsweisend ist die Konzentration von High-Tech-Unternehmen der Energie- und Solartechnik.

2. **Erstellung von Informationsmanagementsystemen der Lehmann + Partner GmbH**
Produkcja informatycznych systemów zarządzania w zakładach Lehmann + Partner
3. **Im Werk der Bosch Solar Energy AG**
W zakładach Bosch Solar Energy AG

**TECHNOLOGIE
REGION
ILMENAU ■ ARNSTADT**

Region technologiczny Ilmenau Arnstadt Centrum przemysłowe z innowacją

Wraz z połączeniem powiatów Ilmenau i Arnstadt w powiat Ilm w roku 1994, powstało nowe ambitne centrum gospodarcze REGION TECHNOLOGICZNY ILMENAU ARNSTADT (TRIA). Środkowe centrum Ilmenau jest reprezentowane przez potencjał naukowo-badawczy Uniwersytetu Technicznego (TU) w Ilmenau, jego instytucje transferu technologii między nauką i gospodarką oraz przez powstałe częściowo na bazie uniwersytetu ponad 100 przedsiębiorstw. Region wokół Arnstadt dysponuje wielką powierzchnią przemysłową Erfurter Kreuz i wydajnym potencjałem tradycyjnych gałęzi przemysłu, a także nowopowstałych przedsiębiorstw. I tak region wokół centrum Arnstadt jest dzisiaj miejscem dla najnowocześniejszych przedsiębiorstw budowy maszyn i urządzeń, elektrotechniki, przemysłu spożywczego, przemysłu lotniczego jak i zakładów poddostawczych przemysłu samochodowego. Bardzo perspektywiczne jest ulokowanie tutaj przedsiębiorstw wysokiej technologii oraz techniki solarnej.

1. In der ImPULS-Schule Schmiedefeld
W szkole ImPULS w Schmiedefeld
2. Notebook-Klasse des Lindenberg-Gymnasiums
in Ilmenau
Klasa notebooków w gimnazjum Lindenberg w Ilmenau

Bildung und Wissenschaft Schulbildung

Der Ilm-Kreis ist staatlicher Schulträger von 22 Grundschulen, 11 Regelschulen, 3 Gymnasien, 2 Berufsschulen und 3 Förderzentren sowie des Ilmenau-Kollegs. Beim schulischen Angebot wird neben den 7 Grundschulen und 4 Regelschulen in Arnstadt und Ilmenau ein wohnortnaher Schulbesuch durch 15 Grundschulen und 7 Regelschulen im ländlichen Raum gesichert. Dies ist deshalb bedeutsam, da durch die Struktur des Kreises mit den zwei Zentren Arnstadt und Ilmenau eine starke Konzentration auf die Städte zwar denkbar wäre, aber bewusst nicht gewollt ist. Denn ein lokales Bildungsangebot, die „Schule vor Ort“, spiegelt sich auch in den Leistungen der Schüler wider. Diesem Anspruch tragen auch die einzelnen Schulen mit ihren lokalen Nuancen, wie klassenübergreifendem Unterricht, Nutzung des Vereinslebens in den Dörfern und kleinen Städten Rechnung. Im gymnasialen Bereich gibt es am Staatlichen Gymnasium Goetheschule in Ilmenau eine kreisübergreifende Spezialisierung in mathematisch-naturwissenschaftlicher Richtung. Durch Projekte wie die „Notebook-Klasse“ und das „Kompetenzzentrum zur beruflichen Orientierung“ bleibt die Schulbildung im Kreis immer am Puls der Zeit.

Oświata i nauka Edukacja szkolna

Powiat Ilm jest organem prowadzącym dla 22 szkół podstawowych, 11 niepełnych średnich, 3 gimnazjów, 2 szkół zawodowych, 3 centrów oświatowych oraz jednego college'u w Ilmenau. Oferta szkolna Arnstadt i Ilmenau to 7 szkół podstawowych i 4 niepełnych średnich. Poza centrami miejskimi, na obszarze wiejskim niedaleko miejsca zamieszkania, czeka na uczniów 15 szkół podstawowych i 7 niepełnych średnich. Jest to ważne, ponieważ struktura powiatu z dwoma centrami w Arnstadt i Ilmenau mogaby powodować silną koncentrację szkolnictwa w tych miastach. Świadomie chce się jednak tego uniknąć. Oferta oświatowa zawarta w hasle: „Szkoła na miejscu” odbija się także w osiągnięciach uczniów. Temu wymaganiu odpowiadają także szkoły, które uwzględniając lokalne możliwości proponują zajęcia ponadklasowe, wykorzystanie innych publicznych pomieszczeń na miejscu: we wsiach i małych miasteczkach. W gimnazjum Goethe-Schule w Ilmenau funkcjonuje ponadpowiatowa specjalizacja w kierunku matematyczno-przyrodniczym. Poprzez takie projekty jak np. „Klasa notebooków” i centrum kompetencyjne dla preorientacji zawodowej, oświata szkolna w powiecie jest zawsze nowoczesna i na dobrym poziomie.

1

Bildung und Wissenschaft Technische Universität Ilmenau

Im ILM-Kreis befindet sich die einzige Technische Universität des Freistaates Thüringen. An ihr werden seit vielen Jahren einige der besten Ingenieure Deutschlands ausgebildet. Mit ca. 6.200 Studierenden und 1.300 Mitarbeitern ist die Universität eine überschaubare Lehr- und Forschungseinrichtung, an der zügig studiert und effizient und vielfältig geforscht wird.

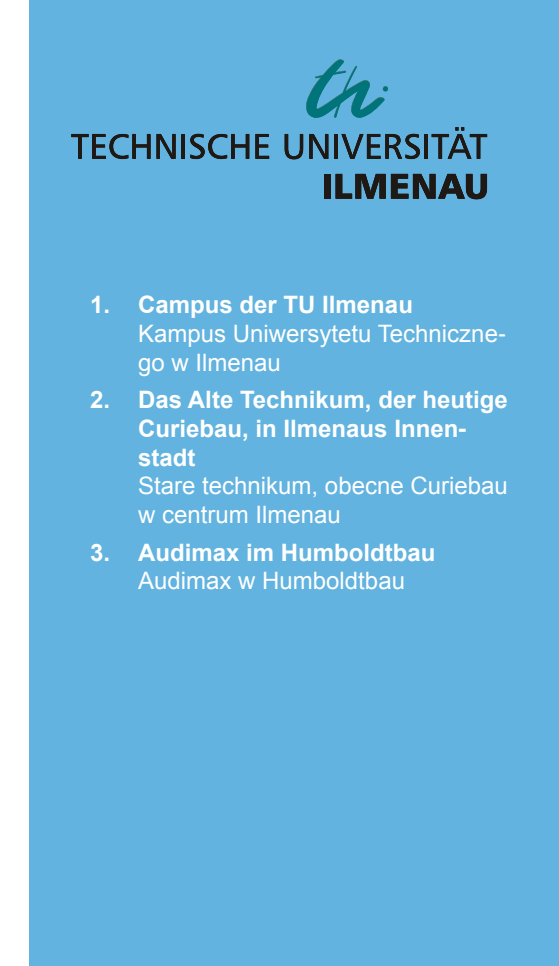
Technik, Naturwissenschaften, Wirtschaft und Medien sind die Säulen des Studiums an der TU Ilmenau. Gegenwärtig werden 39 Bachelor- bzw. Masterstudiengänge angeboten. Charakteristisch für die akademische Lehre und Forschung an der Universität in Ilmenau sind Interdisziplinarität, ein enger

Praxisbezug, und die frühe Einbeziehung der Studierenden in aktuelle Forschungsprojekte. Firmen wie Daimler, Sony, Philips, Hella, Siemens, Bosch, Audi, der Mitteldeutsche Rundfunk oder Bertelsmann wissen dies zu schätzen. Sie sind Partner der Universität bei einer Vielzahl von Forschungsprojekten und Arbeitgeber für ihre Absolventen. Aber nicht nur die großen Unternehmen profitieren von dem Wissens- und Forschungstransfer: Viele Firmen in der Region greifen auf das Know-how der Wissenschaftler der Universität und ihrer Absolventen zurück. Eine enge Kooperation besteht zudem zwischen der Universität und den außeruniversitären Forschungs- und Transfereinrichtungen.

Oświata i nauka Uniwersytet Techniczny w Ilmenau

W powiecie ILM znajduje się jedyny uniwersytet techniczny Turynii. Od wielu lat kształceni są na nim najlepsi inżynierowie Niemiec. Ze swoimi 6.200 studentami i 1.300 pracownikami naukowymi, uniwersytet jest znaczącą instytucją naukowo-badawczą, która kształci na wysokim poziomie, a jednocześnie prowadzi wielostronne badania. Głównymi filarami studiów na TU Ilmenau są technika, nauki przyrodnicze,

ekonomia i media. Aktualnie uczelnia oferuje 39 kierunków na poziomie licencjackim i magisterskim. Dla studiów akademickich i badań na uniwersytecie w Ilmenau charakterystyczne są: interdyscyplinarność, ścisłe powiązanie z praktyką i wczesne włączanie studentów w aktualne projekty badawcze. Takie firmy jak Daimler, Sony, Philips, Hella, Siemens, Bosch, Audi, Mitteldeutsche Rundfunk czy Bertelsmann cenią to bardzo wysoko. Są one partnerami uniwer-

- 1. Campus der TU Ilmenau**
Kampus Uniwersytetu Technicznego w Ilmenau
- 2. Das Alte Technikum, der heutige Curiebau, in Ilmenaus Innenstadt**
Stare technikum, obecne Curiebau w centrum Ilmenau
- 3. Audimax im Humboldt看**
Audimax w Humboldt看

sytytu w wielu projektach badawczych, a także pracodawcami dla jego absolwentów. Ale nie tylko wielkie przedsiębiorstwa zyskują na transferze wiedzy i wyników badań. Wiele firm z regionu sięga po know-how naukowców uniwersytetu i jego absolwentów. Ścisła kooperacja istnieje także między uniwersyte-tem i pozauniwersyteckimi placówkami badań i transferu technologii.

Sehens- und Erlebnenswertes

Der ILM-Kreis bietet in den verschiedenen Museen, Heimatmuseen, Kirchen und Burgen Zahlreiches zum Sehen und Erleben sowie Wissenswertes über historische Persönlichkeiten der deutschen Kulturgeschichte an. Dazu zählen die Wirkungsstätten von J. W. v. Goethe in Ilmenau und Stützerbach und von J. S. Bach in Arnstadt und Dornheim. Ein kunst-

historisches Kleinod ist die barocke Puppenstadt „Mon Plaisir“ im Neuen Palais in der Kreisstadt Arnstadt. Aber auch das Musikautomatenmuseum in Altenfeld, die Museumsbrauerei in Singen, das 1. Deutsche Bratwurstmuseum in Holzhausen, das 1. Deutsche Klobpressenmuseum in Großbreitenbach, das Museum für Dampflokotiven in Arnstadt, das Bunkermuseum in Allzunah, das

Rennsteigmuseum in Neustadt am Rennsteig, das Tunnelmuseum in Niederwillingen, das Thermometermuseum in Geraberg und das Zwergenmuseum in Gräfenroda sind einmalige Kuriositäten, die zum Besuch einladen. Kunstinteressierte können das Otto-Knöpfer-Haus in Holzhausen oder eine der zahlreich stattfindenden Ausstellungen in der Kunsthalle Arnstadt besuchen.

2. **Der Kickelhahnturm auf dem 861 m hohen Hausberg Ilmenaus**
Wieża na górze Kickelhahn na wysokości 861 m
3. **Puppensammlung „Mon Plaisir“**
Kolekcja lalek „Mon Plaisir“

Warte zwiedzenia i przeżycia

Powiat Ilm oferuje turystom wiele muzeów, muzeów regionalnych, kościołów i zamków, a także cenne informacje o wybitnych postaciach niemieckiej historii i kultury. Do atrakcji turystycznych zaliczają się też miejsca działania J. W. von Goethego w Ilmenau i Stützerbach oraz J. S. Bacha w Arnstadt. Kulturowo-historycznym klejnotem powiatu jest barokowe miasteczko lalek „Mon Plaisir” w nowym pałacu w stolicy powiatu Arnstadt. Nie mniej interesujące są: muzeum automatów muzycznych w Altenfeld, browar – muzeum w Singen, pierwsze niemieckie muzeum pieczonych kiełbasek w Holzhausen, pierwsze niemieckie muzeum prasowania klusek w Grossbreitenbach, muzeum lokomotyw parowych w Arnstadt, muzeum – bunkier w Allzunah, muzeum Rennsteig w Neustadt, muzeum tunelu w Niederwillingen, muzeum termometrów w Geraberg i muzeum krasnali w Gräfenroda. Są to wyjątkowo osobliwe miejsca, które zapraszają do zwiedzania.

Zainteresowani sztuką mogą zwiedzać dom Otto Knoepfera w Holzhausen lub jedną z licznych wystaw w Sali wystawowej Kunsthalle w Arnstadt.

Tourismus

Wandern, Radwandern und Wintersport

Der Ilm-Kreis bietet vielfältige attraktive Wandermöglichkeiten. Einer der bekanntesten Wanderwege ist der Gothewanderweg von Ilmenau über Manebach nach Stützerbach, der an das Wirken von J. W. v. Goethe in der Region erinnert. Der beliebteste Wanderweg Deutschlands der Rennsteig durchzieht den Landkreis von der Stadt Oberhof kommend in Richtung Masserberg.

Für Radfreunde laden die Radwanderwege entlang der Flusstäler der Ilm

und Gera, die Bach-Erlebnisroute und der Rennsteig-Radwanderweg zum Entdecken der Landschaft, Orte und Sehenswürdigkeiten des Ilm-Kreis ein.

Einen hohen Stellenwert hier im Kreis hat der Wintersport. Zahlreiche bekannte Weltmeister und Olympiasieger in den Wintersportarten Biathlon, Langlauf, Bob- und Rodelsport nennen den Ilm-Kreis ihre Heimat, wie die Geschwister Manuela und Andrea Henkel aus Großbreitenbach.

Turystyka

Turystyka piesza, rowerowa i sporty zimowe

Powiat Ilm oferuje wiele możliwości wędrówek pieszych. Jednym z najbardziej znanych pieszych szlaków turystycznych jest szlak Goethego z Ilmenau przez Manebach do Stützerbach, który przypomina działalność J. W. v. Goethe w regionie. Najbardziej lubiany szlak wędrówek pieszych Niemiec to Rennsteig, który przecina powiat od miasta Oberhof w kierunku Masserberg. Amatorów rowerów zapraszają trasy rowerowe wzdłuż doliny rzeki Ilm, trasa śladami

Bacha i trasa Rennsteig, zapraszająca do zwiedzenia krajobrazów, miejscowości i atrakcji powiatu Ilm.

Bardzo popularne w powiecie Ilm są sporty zimowe. Liczni znani mistrzowie świata i mistrzowie olimpijcy w takich dyscyplinach zimowych jak biathlon, biegi płaskie, bobsleje i saneczkarstwo nazywają powiat Ilm swoją ojczyzną. Są to choćby siostry Manuela i Andrea Henkel z Grossbreitenbach.

Brauchtum / Obyczaje

1. **Musikverein Geraberg e. V.**
Stowarzyszenie muzyczne Geraberg e.V.
2. **Die Dampfbahnfreunde mittlerer Rennsteig e. V.**
Fani parowozów środkowego Rennsteigu
podtrzymują tradycje kolei w południowej części powiatu

3. Percussion-Gruppe „Ratamahata“ der Musikschulen Arnstadt-Ilmenau und Erfurt
Grupa perkusyjna „Ratamahata“ szkół muzycznych Arnstadt-Ilmenau i Erfurtu

3

Brauchtum Folklore und Ehrenamt

Der Kreissportbund Ilm-Kreis e.V. mit seinen über 19.000 Mitgliedern in über 190 Sportvereinen ist die größte organisierte Bürgerbewegung im Ilm-Kreis. Mehr als 16 Prozent der Bevölkerung betätigen sich hier in insgesamt 58 Sportarten (vor allem im Fußball, in Turnen und Gymnastik sowie im Volleyball), 6.000 Kinder und Jugendliche gehen in Sportvereinen einer Freizeitbeschäftigung nach. Somit

ist jedes dritte Kind und jeder dritte Jugendliche Mitglied in einem Sportverein. Die Sportjugend des Ilm-Kreises organisiert regelmäßig Sport- und Spielfeste für Kindertagesstätten und Schulen, offene Sportevents und Ferienfreizeiten. Auch auf kulturellem Gebiet ist im Ilm-Kreis eine Vielzahl von Vereinen tätig. Von Gesangsvereinen über Blasmusikgruppen, Carnivals- oder Heimatvereinen bis hin zu Kunstvereinen betätigen

sich hierin Bürger des Kreises. Auch Feuerwehr-, Kleingarten- und Tierzuchtvereine beleben das kulturelle Geschehen im Ilm-Kreis sehr.

Schließlich dürfen die zahlreichen sozial engagierten Vereine und Frauengruppen nicht vergessen werden, in denen sich Bürger in vielfältiger Hinsicht ehrenamtlich engagieren und wichtige Aufgaben erfüllen.

Obyczaje Folklor i amatorstwo

Powiatowy związek sportowy powiatu Ilm ze swoimi 19.000 członkami w ponad 190 klubach sportowych jest największym zorganizowanym ruchem obywatelskim w powiecie. Ponad 16% ludności uprawia tu sport w 58 dyscyplinach sportowych (przede wszystkim piłkę nożną, gimnastykę i siatkówkę), 6.000 dzieci i młodzieży uczęszcza w wolnym czasie na zajęcia w klubach sportowych. Tym

samym co trzecie dziecko i co trzeci młody człowiek jest członkiem jakiegoś klubu sportowego. Młodzi sportowcy powiatu Ilm organizują regularnie święta sportu i gier, otwarte zawody i zajęcia wakacyjne.

Także w obszarze kultury działa w powiecie Ilm wiele stowarzyszeń. Poczynając od stowarzyszeń śpiewających poprzez orkiestry dęte aż do stowarzyszeń karnawałowych i lokalnych, organizacji

miłośników sztuki. Swoją aktywność przejawiają też straża pożarne, organizacje działkowiczów i hodowców różnych zwierząt ożywiając tym samym życie kulturalne powiatu.

Nie można też zapomnieć o społecznym zaangażowaniu stowarzyszeń czy organizacji kobiecych, ponieważ w ich działalność angażują się społecznie mieszkańcy powiatu Ilm.

Brauchtum Feste und Feiern

Mitgetragen und teils organisiert durch die verschiedensten Vereine, finden über das Jahr hinweg viele Feste und Veranstaltungen im gesamten Kreisgebiet statt. Neben den Altstadtfesten in den größeren Städten Arnstadt, Ilmenau und Großbreitenbach, finden weitere regional und überregional bekannte Feste statt. So beispielsweise das bereits seit über 1000 Jahren gefeierte Gregoriusfest für Schüler und Kinder in Stadtilm oder das auf dem Hausberg der Stadt Ilmenau, dem Kickelhahn, stattfindende Kickelhahnfest.

Als besondere Höhepunkte gelten auch der Kram- und Kräutermarkt in Großbreitenbach, der Weihnachts- und Ostermarkt in Langewiesen und der Umwelt- und Erlebnismarkt in Arnstadt. In vielen kleineren Gemeinden werden traditionelle Dorf- und Feuerwehrfeste und Gründungsjubiläen gefeiert. Feste wie das Sandhasenfest in Martinroda, das Heringsfest in Geraberg, das Babsfest in Schmiedefeld, das Schmiedefest am Bahnhof Rennsteig und das Schneekopffest auf dem zweithöchsten Berg des Kreises werden oft direkt durch Vereine organisiert und meist durch die Landfrauenvereine oder die Kirchgemeinden mit gebackenen Köstlichkeiten unterstützt.

Obyczaje Święta i uroczystości

Przez cały rok odbywają się na obszarze całego powiatu święta i imprezy organizowane i współorganizowane przez różne organizacje i stowarzyszenia. Obok świąt na starówkach większych miast: Arnstadt, Ilmenau i Grossbreitenbach, odbywają się inne regionalne i ponadregionalne święta. Przykładem może być odbywające się od ponad 1000 lat Święto Gregoriusa dla uczniów i dzieci w Stadtilm czy na Hausbergu miasta Ilmenau, górze Kickelhahn.

Jako bardzo ważne imprezy traktowane są jarmarki kramowe czy zielne w Grossbreitenbach, jarmark bożenarodzeniowy i wielkanocny w Langewiesen czy jarmark ochrony środowiska w Arnstadt. W wielu mniejszych gminach świętuje się tradycyjne święta wsi, straży pożarnej czy jubileusze założenia. Święta takie jak święto piaskowego zajęcia w Martinroda, święto śledzia w Geraberg, święto bab w Schmiedefeld, święto kowali na dworcu w Rennsteig i święto bałwana na drugiej co do wielkości górze powiatu są organizowane bezpośrednio przez stowarzyszenia i wspierane są przysmakami przez koła gospodyń wiejskich czy parafie kościelne.

2

1. **Fasching in Arnstadt**
Karnawał w Arnstadt
2. **Großbreitenbacher Altstadtfest mit Krönung der 10. Großbreitenbacher Zwiebelmarktprinzessin**
Starmiejskie święto w Grossbreitenbach z koronacją 10-tej księżniczki cebulowego jarmarku

Städte und Gemeinden / Miasta i Gminy

Kreisübersicht

Städte / Miasta:

Arnstadt
 Gehren
 Großbreitenbach
 Ilmenau
 Langewiesen
 Plaua
 Stadtilm

Gemeinden / Gminy:

Ichtershausen
 Ilmtal
 Wachsenburggemeinde
 Wipfratal
 Wolfsberg

Verwaltungsgemeinschaften und Mitgliedsgemeinden / Wspólnoty administracyjne i ich gminy członkowie:

Geratal: Angelroda, Elgersburg, Geraberg, Martinroda, Neusiß

Großbreitenbach: Altenfeld, Böhlen, Friedersdorf, Gillersdorf, Großbreitenbach, Wildenspring

Langer Berg: Gehren, Herschdorf, Möhrenbach, Neustadt am Rennsteig, Pennewitz

Oberes Geratal: Frankenhain, Gehlberg, Geschwenda, Gossel, Gräfenroda, Liebenstein, Plaua

Riechheimer Berg: Alkersleben, Böslieben-Wüllersleben, Dornheim, Elleben, Elxleben, Kirchheim, Osthausen-Wüllershausen, Rockhausen, Witzleben

Rennsteig: Frauenwald, Stützerbach, Schmiedefeld am Rennsteig

Städte und Gemeinden

Stadt Arnstadt

Mit seiner urkundlichen Ersterwähnung im Jahre 704 ist Arnstadt der älteste Ort Thüringens. Vieles zeugt von der bewegten Geschichte der Kreisstadt, wengleich ein verheerender Brand 1581 den größten Teil der Stadt zerstörte: Reste der einstigen Stadtmauer mit dazugehörigen Toren und Türmen, vier bedeutsame Kirchen, das Renaissance-Rathaus, Turm und Ruine Neideck – es wäre vieles zu nennen.

Vor allem Musiker und Literaten machten den Namen der Stadt weithin bekannt: Johann Sebastian Bach hatte hier von 1703 bis 1707 seine erste Anstellung als Organist, aber auch der Schriftsteller Ludwig Bechstein war hier tätig.

Wirtschaftlich hat Arnstadt in den letzten Jahren einen großen Aufschwung genommen. Ein großes Gewerbegebiet nördlich der Stadt ist weitgehend ausgelastet mit zum Teil bedeutenden Unternehmen aus den Bereichen Solartechnik und Maschinenbau.

1

Miasta i Gminy

Miasto Arnstadt

Z e swoją pierwszą udokumentowaną wzmianką w roku 704 Arnstadt jest najstarszą miejscowością Turynгии. O bujnej historii stolicy powiatu świadczy wiele dokumentów i miejsc, mimo wielkiego pożaru, który zniszczył większą część miasta w 1581 roku. Zniszczeniu uległy wtedy resztki dawnych murów obronnych z należącymi do nich bramami i basztami, cztery znaczące kościoły, renesansowy ratusz, wieża i ruina Neideck oraz wiele innych. Imię miasta rozślali w świecie przede wszystkim muzycy i literaci: Jan Sebastian Bach miał tu w latach 1703 – 1707 swoją pierwszą posadę jako organista. Działał tu też pisarz Ludwik Bechstein.

Gospodarczego rozpędu Arnstadt nabrało w ostatnich latach. Wielka strefa przemysłowa na północ od miasta jest już w dużym stopniu zabudowana przez znaczące przedsiębiorstwa z dziedziny techniki solarnej i budowy maszyn.

1. **Fischtor am Wollmarkt**
Brama rybacka przy Wollmarkt.
2. **Blick über die Stadt vom Neideckturm**
Widok na miasto z wieży Neideckturm

2

Städte und Gemeinden Stadt Ilmenau

Die Stadt Ilmenau profitiert von seiner Lage am Fuße des Thüringer Waldes. Der Kickelhahn, der Hausberg Ilmenaus, thront über der Stadt und lädt zum Wandern ein. Der ursprünglich wichtigste Erwerbszweig in Ilmenau war der Bergbau, vor allem nach Kupfer und Silber. Vieles zeugt heute noch davon. Die gleichfalls wichtige Glas- und Porzellanproduktion begann im 17. Jh. bzw. 18. Jh. Sehenswert sind unter anderem das Rathaus mit seinem Renaissance-Portal oder das benachbarte Amtshaus. Heute ist darin ein neu gestaltetes Museum untergebracht. Mitte des 19. Jh. entwickelte sich in Ilmenau ein Kurbetrieb, der bis heute seinen Niederschlag im Ortsbild findet.

1894 wurde das Thüringische Technikum Ilmenau gegründet, das sich im Laufe der Jahrzehnte zur einzigen Thüringer Technischen Universität entwickelte. Mittlerweile studieren hier ca. 6200 Studenten. Nach den Rückgängen in der Glas- und Porzellanindustrie in den 90er Jahren wird die Wirtschaft Ilmenaus heute vor allem durch forschungs- und technologieorientierte Unternehmen bestimmt.

Miasta i Gminy Miasto Ilmenau

Miasto Ilmenau wykorzystuje swoje położenie u stóp Lasu Turyńskiego. Kickelhahn, główna góra Ilmenau, góruje nad miastem i zaprasza do wędrówek. Dawniej najważniejszą gałęzią zatrudnienia w Ilmenau było górnictwo, przede wszystkim miedzi i srebra. Dziś świadczy o tym jeszcze wiele rzeczy. Bardzo ważna dla miasta produkcja szkła i porcelany zaczęła się w XVII i XVIII w. Godne obejrzenia w Ilmenau są przede wszystkim ratusz ze swoim renesansowym portalem czy też sąsiadujący z nim dom urzędowy. Dziś umieszczone jest w nim muzeum. W połowie XIX w. Ilmenau zaczęło się rozwijać jako miejscowość kuracyjna, co rzutuje na obecny wygląd miasta.

W 1894 roku założone zostało Turyńskie Technikum w Ilmenau, które na przestrzeni dziesięcioleci rozwinęło się w były jedyny Turyński Uniwersytet Techniczny. Aktualnie studiuje tu ok. 6.200 studentów. Po upadku w latach 90-tych produkcji szkła i porcelany, gospodarka rozwija się w oparciu o przedsiębiorstwa nastawione na badania i rozwój nowoczesnych technologii.

Stadt Städtlilm

Stadt Städtlilm ist mit ca. 5000 Einwohnern der drittgrößte Ort im Kreis. Das Ortsbild von Stadt Städtlilm wird von einem weitgehend erhaltenen Stadtkern geprägt. Dazu gehören die in großen Abschnitten noch erhaltene Stadtmauer, das Rathaus, die Stadtkirche, der Zinsboden, der „größte Marktplatz Thüringens“ und – nicht zu vergessen – das aus jüngerer Zeit stammende, über 200 Meter lange Eisenbahnviadukt. Wirtschaftlich ist Stadt Städtlilm heute vor allem durch den „domal“-Betrieb und das Gelenkwellenwerk als weltweiter Autozulieferer bekannt.

Miasto Städtlilm

Stadt Städtlilm ze swoimi ok. 5.000 mieszkańcami jest trzecim co do wielkości miastem powiatu. Obraz miasta określa w dużym stopniu starówka. Oprócz niej, zachowane w większości mury miejskie, ratusz, kościół miejski, „Zinsboden” – największy plac targowy Turynгии i pochodzący z późniejszych czasów, liczący ponad 200 m, wiadukt kolejowy. Gospodarczo Stadt Städtlilm znane jest dzisiaj dzięki firmie „Domal” oraz zakładowi produkującym przeguby dla przemysłu samochodowego.

Stadt Langewiesen

Mit der 1880 einsetzenden Industrialisierung entwickelte sich Langewiesen zu einer kleinen Industriestadt, in der vor allem Glas und Porzellan hergestellt wurden. Auch Bergbau war hier angesiedelt. Im Schaubergwerk „Volle Rose“ kann sich der Besucher ein Bild von den früheren Arbeitsbedingungen machen. Heute umgeben den Ort große Gewerbegebiete. Zu den größten Söhnen der Stadt zählt der Sturm-und-Drang-Dichter Jacob Wilhelm Heise. Sein Geburtshaus ist heute ein kulturelles Zentrum.

Miasto Langewiesen

Wraz z rozpoczętą w 1880 r. industrializacją Langewiesen rozwinęło się w małe przemysłowe miasteczko, w którym produkowano przede wszystkim szkło i porcelanę. Wcześniej rozwijało się tu także górnictwo. W kopalni – muzeum „Volle Rose” zwiedzający mogą osobiście przekonać się o panujących dawniej warunkach pracy. Dzisiaj miejscowość otaczają duże strefy przemysłowe. Do najbardziej znanych „obywateli miasta” należy poeta epoki burzy i naporu Jacob Wilhelm Heise. Dom, w którym się urodził, jest dzisiaj centrum kultury.

Gemeinde ICHTERSHAUSEN

Ichtershausen kann auf eine über 1000-jährige Geschichte zurück blicken. Das beeindruckendste Zeugnis seiner Historie ist die doppeltürmige Kirche des ehemaligen Zisterzienserklosters. 300 Jahre lang prägte es die Geschichte des Ortes. Seit Ende des 19. Jh. wird das ehemalige Klostergebäude als Gefängnis genutzt. Bis in die 90er Jahre war Ichtershausen das Zentrum der mitteldeutschen Nadelindustrie. Heute zählt die Gemeinde dank des Gewerbegebiets Erfurter Kreuz zu den wirtschaftlich erfolgreichsten des Kreises.

Gemeinde ILMTAL

Die Großgemeinde umfasst ein Gebiet von über 100 km² und besteht aus 21 zum Teil sehr kleinen Orten. Trotz der verhältnismäßig geringen Einwohnerzahl von ca. 4000 ist sie nach Größe und Zahl der Ortsteile die zweitgrößte Flächengemeinde des Landes Thüringen. Zahlreiche Sehenswürdigkeiten laden hier ein: der weithin sichtbare Singer Berg, das reizvolle Deube-Tal, die Burgruine Ehrenstein, die Karsthöhle bei Dienststedt, die Mühlen entlang der Ilm oder das Tunnelmuseum in Niederwillingen.

WACHSENBURGEMEINDE

Die 5 Ortsteile der Wachsenburggemeinde liegen im „Thüringer Burgenland Drei Gleichen“. Die Wachsenburg verlieh der Gemeinde ihren heutigen Namen. Interessante geologische Phänomene lassen sich in der Gemeinde finden, wie die Salzquelle bei Sülzenbrücken oder der Steinbruch bei Haarhausen. Das Elternhaus des Malers Otto Knöpfer und das 1. Deutsche Bratwurstmuseum in Holzhausen sind weitere Anziehungspunkte der Gemeinde.

Gemeinde WIPFRATAL

Die Gemeinde Wipfratal besteht aus 12 kleinen Dörfern. Die Übergangszone vom Thüringer Wald zum Thüringer Becken prägt die reizvolle hügelige Landschaft links und rechts des Flüsschens Wipfra. Der im Jahr 2000 eingeweihte „Bach-Wanderweg“ führt von Arnstadt nach Gehren auch durch das Wipfratal und erinnert an den einst auf diesen Pfaden wandernden Johann Sebastian Bach. Die über 600 m hoch gelegene Reinsburg bietet einen wunderbaren Blick über das Wipfratal und darüber hinaus.

Gemeinde WOLFSBERG

Die Gemeinde Wolfsberg besteht aus den Ortsteilen Bücheloh, Gräfnau-Angstedt und Wümbach. Der Name begründet sich in der Lage der drei Orte am Wolfsberg. Die Gemeinde verfügt über eine vielseitige Infrastruktur, geprägt von neu entstandenen Gewerbebetrieben, sozialen und sportlichen Einrichtungen sowie einer Vielzahl verschiedener Vereine. Gräfnau-Angstedt ist der größte Ortsteil und eine Hochburg des Wanderns.

Gmina ICHTERSHAUSEN

Ichtershausen może poszczycić się swoją ponad 1000-letnią historią. Świadkiem jego historii jest niezwykle dwuwieżowy kościół byłego klasztoru cystersów. Przez 300 lat wyciskał on swoje piętno na historii miasta. Od końca XIX w. obiekt klasztoru wykorzystywany był jako więzienie. Aż do lat 90-tych Ichtershausen był centrum środkowoniemieckiego przemysłu igłowego. Dzisiaj, dzięki strefie przemysłowej Erfurter Kreuz, gmina zalicza się do najlepiej rozwijających się w powiecie.

Gmina ILMTAL

Ta duża gmina obejmuje obszar ponad 100 km² i składa się z 21 często bardzo małych miejscowości. Mimo stosunkowo niewielkiej liczby mieszkańców (ok. 4 000) jest ona wg powierzchni i liczby miejscowości drugą co do wielkości gimą landu Turyngia. Gmina zaprasza do siebie różnymi atrakcjami: widoczną z daleka górą Singer Berg, doliną rzeki Deube, ruinami zamku Ehrenstein, jaskiniami Karsthoehle koło Dienstedt, młynami nad rzeką Ilm i muzeum tunelu w Niederwillingen.

Gmina WACHSENBURG

5 miejscowości wchodzących w skład gminy Wachsenburg leży w Thueringer Burgenland Drei Gleichen. Wachsenburg nadał gminie dzisiejszą nazwę. Na obszarze gminy znajdują się interesujące geologiczne zjawiska, takie jak Salzquelle (słone źródło) koło Suelzenbruecken czy też kamieniołom koło Haarhausen. Turyści odwiedzają również dom rodzinny malarza Otto Knoepfera oraz pierwsze niemieckie muzeum pieczonych kielbasek.

Gmina WIPFRATAL

Gmina Wipfrenal składa się z 12 małych wsi. Położona jest pomiędzy Lasem Turyńskim a Płaszczyną Turyńską na terenie pagórkowatym, rozciągającym się na prawo i na lewo od rzeczki Wipfra. Otwarty w 2000 roku pieszy szlak Bacha prowadzi z Arnstadt do Gehren przez dolinę Wipfry i przypomina wędrującego tą ścieżką Jana Sebastiana Bacha. Położony na wysokości ponad 600 m Reinsburg daje możliwość podziwiania pięknego widoku na dolinę Wipfry i poza nią.

Gmina WOLFSBERG

Gmina Wolfsberg składa się z miejscowości Bücheloh, Gräfinau-Angstedt i Wümbach. Nazwa gminy pochodzi od góry Wolfsberg, u podnóża której położone są te trzy miejscowości. Gmina dysponuje nowoczesną infrastrukturą, szczyci się nowopowstałymi zakładami, wieloma instytucjami socjalnymi i sportowymi oraz dużą ilością różnych stowarzyszeń i organizacji. Gräfinau-Angstedt jest największą miejscowością gminy i centrum turystyki pieszej.

Städte und Gemeinden Verwaltungsgemeinschaften

Verwaltungsgemeinschaft Rennsteig

Gemeinde Frauenwald

Frauenwald ist der älteste Ort entlang des Rennsteigs. Anfang des 13. Jh. wurde hier ein Nonnenkloster eingerichtet, das dem Ort auch seinen Namen gab. Der Tourismus ist heute der Hauptwirtschaftszweig für Frauenwald. Das ist bei der schönen Lage auf dem Kamm des Thüringer Waldes auch verständlich. Frauenwald entwickelte sich in den letzten Jahren zu einem Anziehungspunkt für Freunde des Schlittenhundesports.

Gemeinde Schmiedefeld am Rennsteig

Schmiedefeld verdankt seinen besonderen Reiz vor allem seiner zentralen Lage im Biosphärenreservat Vessertal. Die schöne und schützenswerte Natur ist wie geschaffen als Ausgangspunkt für touristische Aktivitäten. Auch sportlich ist Schmiedefeld für viele eine feste Adresse. Der Ort ist zentraler Zielort des GutsMuths-Rennsteiglafs, der jedes Jahr über fünfzehntausend Läufer und Wanderer anzieht.

Gemeinde Stützerbach

Stützerbach ist eng mit der Glasinstrumente-Herstellung verbunden. Die ersten industriell gefertigten Thermometer, Glühbirnen oder Röntgenröhren entstanden hier. Damit hängt auch der Besuch des bedeutendsten Gastes des Ortes zusammen: Goethe weilte insgesamt 13 mal hier. Das Haus des Glashüttenbesitzers Gundelach ist heute eine Goethe-Gedenkstätte.

Miasta i gminy

Wspólnoty administracyjne

Wspólnota administracyjna

Rennsteig

Gmina Frauenwald

Frauenwald jest najstarszą miejscowością wzdłuż Rennsteigu. Na początku XIII. stulecia zbudowano tu klasztor zakonnic, który dał też miejscowości swoją nazwę. Dzięki położeniu gminy na grzbiecie Lasu Turyńskiego, turystyka jest dzisiaj najważniejszą gałęzią gospodarki we Frauenwald. Frauenwald rozwijał się w ostatnich latach głównie jako centrum sportu dla amatorów saneczkowych psich zaprzęgów.

Gmina Schmiedefeld am Rennsteig

Schmiedefeld zawdzięcza swój niepowtarzalny urok przede wszystkim dzięki centralnemu położeniu w rezerwacie biosfery Vessertal. Piękna i objęta ścisłą ochroną przyroda jest jakby stworzona do tego, aby być miejscem turystycznych przedsięwzięć. Schmiedefeld jest także ośrodkiem sportowym. Miejscowość jest główną metą dla masowego biegu narciarskiego GutsMuts na trasie Rennsteigu, który każdego roku przyciąga piętnaście tysięcy biegaczy i turystów narciarskich.

Gmina Stützerbach

W Stützerbach wytwarzane są produkty szklane. Pierwsze przemysłowo wyprodukowane termometry, żarówki, żarówki rentgenowskie powstały właśnie tutaj. Z tą produkcją związana jest także osoba Goethego, który przebywał tutaj 13 razy. Dom właściciela huty szkła jest dzisiaj miejscem pamięci Goethego.

Gemeinde Angelroda

In Angelroda stand ein Schloss derer von Witzleben. 1947 wurde es ohne Not abgerissen. Nur das Wirtschaftsgebäude und der Park erinnern noch daran. Bekannt ist Angelroda wegen des Viadukts, das hier den Ort spektakulär überspannt. Als ein besonderes Naturerlebnis ist eine Wanderung in die mystischen Karstgebilde der nahe gelegenen Kammerlöcher zu empfehlen.

Gemeinde Elgersburg

Der Ort entwickelte sich im Schutze der Burganlage aus dem 12. Jh. Die nie eroberte Burg ist Wahrzeichen der Region und Ort zahlreicher Veranstaltungen. 1837 wurde in Elgersburg die erste Kaltwasserheilanstalt Deutschlands gegründet. Der Kurbetrieb bestimmte maßgeblich die Entwicklung des Ortes. Die „Massemühle“ steht heute als technisches Denkmal für die einst in Elgersburg ansässige Porzellanindustrie. Heute haben sich in dem Ort verschiedene mittelständische Unternehmen angesiedelt.

Gemeinde Geraberg

1923 vereinigten sich die beiden Ortsteile Gera und Arlesberg zum heutigen „Geraberg“. Ende des 19. Jh. entwickelte sich hier die Thermometer- und Porzellanindustrie sowie die Kofferfabrikation. Das erste Deutsche Thermometermuseum nahe der barocken Kirche zeigt anschaulich die Entwicklung dieser Industrie. Sehenswert ist auch die einzige in Deutschland noch erhaltene Braunsteinmühle zur Aufbereitung von Manganerz. Sie bezeugt den Manganerzbergbau, der hier lange Zeit betrieben wurde.

Gemeinde Martinroda

Das landwirtschaftlich geprägte Martinroda liegt am Fuß des Veronikaberges, einer der größten Eibenstandorte Thüringens. Vom Berg aus blickt man auf die Reichenbachtalbrücke, eine der längsten Talbrücken der A 71. Die Martinrodaer lebten früher vom Sandabbau. Noch heute findet jährlich das „Sandhasenfest“ statt.

Gemeinde Neusiß

Umgeben von Obstgärten und Weideflächen hat sich das Dorf weitgehend seinen ursprünglichen Charakter bewahrt. Fuhrunternehmen bestimmten lange die Entwicklung des Ortes, vielleicht rührt daher die noch heute lebendige Tradition des Pferdesports. Das Ortsbild wird von dem kleinen Kirchplatz mit der 1840 erbauten Kirche geprägt.

Gmina Angelroda

W Angelroda stał zamek rodu von Witzleben, który w 1947 roku został rozebrany. Pozostał tylko budynek gospodarczy i park, które przypominają o istnieniu zamku. Angelroda jest znana z wiaduktu, który w przedziwny sposób spina tę miejscowość. Wyjątkową atrakcją przyrodniczą są mistyczne wytwory krasowe i możliwe do zwiedzania komory.

Gmina Elgersburg

Wpływ na rozwój miejscowości miał XII-wieczny zamek. Ta nigdy nie zdobyty twierdza jest symbolem regionu i miejscem wielu imprez. W 1837 roku założono tu pierwszy w Niemczech zdroj leczący zimną wodą. Przyjazdy kuracjuszy decydowały więc prawdopodobnie o rozwoju miejscowości. Znajdujący się w Elgersburgu Massemuehle jest zabytkiem techniki potwierdzającym funkcjonowanie w mieście przemysłu porcelanowego. Dziś w miejscowości funkcjonują średnie przedsiębiorstwa o różnym profilu..

Gmina Geraberg

W 1923 roku miejscowości Gera i Arlesberg połączyły się w dzisiejszy Geraberg. Pod koniec XIX w. rozwijał się tu przemysł produkcji termometrów i porcelany oraz produkcja walizek. Pierwsze niemieckie muzeum termometrów znajdujące się niedaleko barokowego kościoła prezentuje rozwój tego przemysłu na przestrzeni czasu. Warto obejrzeć także młyn braunsztynu dla przygotowania rudy manganu. Świadczy on o wydobyciu tutaj rud manganu, które trwało przez długi okres.

Gmina Martinroda

Martinroda ma charakter rolniczy i położona jest u stóp góry Weroniki, jednego z największych stanowisk cisów w Niemczech. Z góry rozciąga się widok na jeden z najdłuższych wiaduktów autostrady A71 przebiegających przez dolinę Reichenbach. Mieszkańcy Martinroda żyli wcześniej z wydobycia piasku. Jeszcze dziś odbywa się tu corocznie „piaskowe święto”.

Gmina Neusiß

Wieś otoczona sadami owocowymi i pastwiskami zachowała w dużym stopniu swój pierwotny charakter. Rozwój miejscowości zdeterminowały firmy przewozowe, najprawdopodobniej łączy się to z długą tradycją sportu jeździeckiego. Kształt miejscowości zdeterminowany został przez plac kościelny i wybudowanym przy nim w 1840 roku kościół.

Stadt Plaue

Kulturhistorisch bedeutsam ist die Burgruine Ehrenburg aus dem 14. Jh., ebenso die Liebfrauenkirche aus dem 12. Jh. Umgeben ist Plaue von Muschelkalkbergen mit einer interessanten Flora. Große Karstquellen (wie der sog. „Spring“) sind hier zu finden. Im Ortsteil Kleinbreitenbach findet alle zwei Jahre ein Kunstsymposium statt, dessen dabei entstehende Exponate zum größten Teil im Ort verbleiben.

Gemeinde Frankenhain

Der staatlich anerkannte Erholungsort Frankenhain wurde Ende des 19. Jh. von Sommerfrischlern entdeckt. Seitdem ist der Urlaubsbetrieb eine wichtige wirtschaftliche Säule des Ortes. Die Lütschetalsperre ist mit ihrem Campingplatz ein attraktives Erholungsgebiet. Große Bedeutung hat auch der Wintersport.

Gemeinde Gräfenroda

Gräfenroda ist mit ca. 3500 Einwohnern der größte Ort des Kreises ohne Stadtrecht und mit 4 Kilometern das längste Straßendorf des Kreises. Gräfenroda ist der Geburtsort der Gartenzwerge. Ende des 19. Jh. wurden sie hier entwickelt und produziert. In einem Zwergenmuseum kann man ihre Geschichte verfolgen. Sportlich gesehen ist Gräfenroda das Zentrum der Gewichtheber. Die „Steinhebermeisterschaften“ finden thüringenweit Resonanz.

Gemeinde Gehlberg

Die Geschichte Gehlbergs ist von der Glasherstellung geprägt. Eine Ausstellung zeugt von den hier erreichten Höhepunkten dieses Handwerks. Heute lebt der staatlich anerkannte Erholungsort vor allem vom Fremdenverkehr. Die beiden höchsten Berge Thüringens, der Große Beerberg und der Schneekopf, befinden sich auf Gehlbergs Territorium.

Gemeinde Geschwenda

Durch seine direkte Lage an der A 71 ist Geschwenda eine wirtschaftlich starke Gemeinde, in deren Gewerbegebiet mehrere überregional tätige Unternehmen ansässig sind. Darüber hinaus ist der Ort eine Hochburg des Wanderns im Ilm-Kreis. Der historische Ortskern Geschwendas wird von der barocken Kirche aus dem 18. Jh. dominiert.

Gemeinde Gossel

Die derzeit 535 Einwohner zählende Gemeinde gehört zu jenen Orten im Ilm-Kreis, die wieder wachsen. Zunehmend entdeckt man das Dorf auf einem Hochplateau im Westen des Kreises, mit seinem weiten Panoramablick, als landschaftlich sehr reizvoll.

Gemeinde Liebenstein

Der landwirtschaftlich geprägte Ort Liebenstein ist vor allem bekannt durch seine weithin sichtbare Burg. Ihr mächtiger Turm ist noch gut erhalten. Ebenso sehenswert aber ist auch das sogenannte Röderschlösschen in der Ortsmitte.

Miasto Plaue

Z punktu widzenia historii kultury największą wartość w Plaue prezentują ruiny zamku Ehrenburg z XIV w. oraz kościół NMP z XII w. Miasto otoczone jest przez góry zbudowane z wapnia muszlowego z ciekawą florą. Można tu znaleźć duże źródła krasowe (np. tzw. spring). W miejscowości Kleinbreitenbach odbywa się co dwa lata sympozjum sztuki a powstałe w jego trakcie eksponaty pozostają w większej części w miasteczku.

Gmina Frankenhain

Znana miejscowość wypoczynkowa. Frankenhain został odkryty przez letników w końcu XIX w. Od tego czasu przyjazdy urlopowiczów są ważnym ekonomicznie czynnikiem rozwoju tej miejscowości. Zapora i zbiornik Luetsche oraz znajdujący się tam camping są atrakcyjnym miejscem wypoczynku. Duże znaczenie dla rozwoju gminy mają także uprawiane tu sporty zimowe.

Gmina Gräfenroda

Gräfenroda ze swoimi ok. 3 500 mieszkańcami jest największą miejscowością powiatu bez praw miejskich. Jej 4-kilometrowa długość czyni ją najdłuższą wsią o zabudowie ulicowej. Jest ona miejscem narodzin krasnali ogrodowych, które były produkowane tu w końcu XIX w. W muzeum krasnali można prześledzić ich historię. Gräfenroda też jest centrum ponoszenia ciężarów. Organizowane tu „Mistrzostwa w podnoszeniu kamieni” znajdują zainteresowanie w całej Turyngii.

Gmina Gehlberg

Historia Gehlbergu związana jest z produkcją szkła. Specjalna wystawa świadczy o osiągniętym tu mistrzostwie w tym rzemiośle. Dziś, ta znana miejscowość wypoczynkowa funkcjonuje przede wszystkim dzięki turystom. Obydwie najwyższe góry Turyngii: Grosse Beerberg i Schneekopf znajdują się na jej obszarze.

Gmina Geschwenda

Dzięki swojemu położeniu bezpośrednio przy autostradzie A71, Geschwenda jest ekonomicznie silną gminą, w której osiedliły się firmy o znaczeniu ponadregionalnym. Poza tym miejscowość jest centrum wędrówek pieszych w powiecie Ilm. Historyczne centrum Geschwendy zdominowane jest przez barokowy kościół z XVIII w.

Gmina Gossel

Licząca 535 mieszkańców gmina należy do tych miejscowości w powiecie Ilm, które przeżywają ponowny rozkwit. Z roku na rok, dzięki swojemu krajobrazowi, wieś Gossel położona na wyżynie w zachodniej części powiatu jest coraz częściej odwiedzana przez turystów.

Gmina Liebenstein

Miejscowość o charakterze rolniczym, znana jest przede wszystkim ze swego, widzianego z daleka, zamku. Jego potężna wieża jest jeszcze dobrze zachowana. Poza tym wart obejrzenia jest także zameczek Roederschloessen w centrum miejscowości.

Stadt Gehren

Gehren als der größte Ort der Verwaltungsgemeinschaft besitzt seit über 150 Jahren Stadtrecht. Im Zentrum findet sich die Ruine der ehemaligen Sommerresidenz der Fürsten zu Schwarzburg-Sondershausen. Das inmitten eines Parks gelegene Schloss brannte 1933 ab. In der Stadtkirche wirkte von Ende des 17. Jh. Johann Michael Bach, der Schwiegervater von J.S. Bach, als Organist. Zu dessen Ehren finden alljährlich in Gehren die Michael-Bach-Tage statt. Die heutige Entwicklung ist geprägt von dem gut belegten Gewerbegebiet.

Gemeinde Herrschdorf

Herschdorf mit seinen Ortsteilen Allersdorf und Willmersdorf liegt am Südhang des Langen Berges. Jeder Ortsteil für sich hat eine eigene über 630 Jahre alte Geschichte. Vom neu sanierten Carl-Günter Denkmal auf dem Langen Berg hat man einen weiten Blick vom Rennsteig bis in das Saaletal hinein. Zahlreiche kleinere Unternehmen, vor allem traditionelle Handwerksbetriebe, sind in Herrschdorf ansässig.

Gemeinde Möhrenbach

Auf der geologischen Grenze zwischen Thüringer Wald und Thüringer Schiefergebirge liegt die Gemeinde Möhrenbach. In früheren Zeiten wurde auch hier vielfältiger Bergbau betrieben. Heute gibt es eine Vielzahl kleiner Gewerbetreibender und auch touristischer Anbieter. Die ersten „Sommerfrischler“ entdeckten Möhrenbach bereits vor über 100 Jahren.

Gemeinde Neustadt am Rennsteig

Der staatlich anerkannte Erholungsort Neustadt darf sich zugute halten, in der Mitte des von Eisenach bis nach Hirschfeld verlaufenden Rennsteigs zu liegen, der geradewegs durch den Ort führt. Hier befindet sich auch das einzige Rennsteigmuseum. Das jährlich durchgeführte Köhler- und Schwämmklopferfest hält die Erinnerung daran wach, was für die hier einstmaligen lebenden Menschen der hauptsächliche Broterwerb war.

Gemeinde Pennewitz

In den letzten Jahren investierte der Ort viel in die Dorferneuerung und in den Ausbau der Infrastruktur. Kleine Gewerbebetriebe haben sich in den letzten Jahren angesiedelt. Ein kleiner Flugplatz für Segelflugzeuge befindet sich hier, und in einer Wochenendsiedlung können Erholungssuchende viel Ruhe finden.

Miasto Gehren

Gehren jako największa miejscowość tej wspólnoty administracyjnej posiada prawa miejskie już od 150 lat. W centrum znajdują się ruiny byłej letniej rezydencji książąt Schwarzburg-Sondershausen. Położony w środku parku zamek spalił się w roku 1933. W miejskim kościele działał jako organista od końca XVII wieku Jan Michał Bach, teść Jana Sebastiana Bacha. O dzisiejszym rozwoju miasta decyduje dobrze zagospodarowana strefa przemysłowa.

Gmina Herrschdorf

Herrschdorf ze swoimi dzielnicami Allersdorf i Willmersdorf leży na południowym zboczu Langen Berges. Każda część tej miejscowości ma ponad 630-letnią historię. Spod nowo odrestaurowanego pomnika Carla Guentera rozciąga się widok od Rennsteigu aż po dolinę rzeki Saale. W miejscowości działa wiele małych firm, przede wszystkim o charakterze rzemieślniczym.

Gmina Möhrenbach

Na geologicznej granicy pomiędzy Lasem Turyńskim a Turyńskimi Górami Łupkowymi leży gmina Möhrenbach. W dawnych czasach zajmowano się tu górnictwem. Dzisiaj zlokalizowanych jest tu dużo małych firm a gmina rozwija się także turystycznie. Pierwsi letnicy odkryli Möhrenbach już przed ponad 100 laty.

Gmina Neustadt am Rennsteig

Znana miejscowość wypoczynkowa Neustadt może się szczycić tym, że leży w połowie szlaku turystycznego Rennsteig prowadzącego z Eisenach do Hoerschel. Tu znajduje się także jedyne muzeum Rennsteigu. Coroczne święto węglarzy i gąbkarzy przypomina o tym, co było podstawą utrzymania żyjących tu dawniej mieszkańców.

Gmina Pennewitz

W ostatnich latach wieś zainwestowała bardzo dużo środków w restaurację budynków i rozbudowę infrastruktury. W ostatnich latach osiedlały się tu głównie małe firmy. Znajduje się tu także małe lotnisko polowe dla szybowców oraz osiedle domków weekendowych.

Stadt Großbreitenbach

Großbreitenbach bietet die größte Holzfachwerkkirche Thüringens, das 1. Klopfpressemuseum Deutschlands, die Herstellung und den Handel mit Olitäten, das flächenmäßig größte Freibad der Region mit seinem angrenzenden Campingplatz und natürlich die Heimatstadt der Olympiasieger Manuela und Andrea Henkel. Nachdem sich hier Ende des 18. Jh. die Porzellanherstellung und –malerei etabliert hatte, wird die Stadt heute wirtschaftlich durch ein großes Werk für Hohlglas geprägt.

Gemeinde Altenfeld

Altenfeld ist die südlichste Gemeinde des Ilm-Kreises. Seit langem von der Glasindustrie geprägt, stellt diese auch heute noch den wichtigsten Wirtschaftsfaktor des Ortes dar. Der staatlich anerkannte Erholungsort bietet darüberhinaus im Sommer und im Winter gute Voraussetzungen für Wanderer, Erholungssuchende und sportlich Aktive.

Gemeinde Böhlen

Bergbau, Leinweberei und Handwerk prägten den Ort bis ins 19. Jh. Noch zur Wende war Böhlen ein „Industriedorf“. Vor allem Möbel- und Thermometerbetriebe waren hier präsent. Danach setzte der Ort wieder verstärkt auf den Tourismus. Besondere Angebote sind kulturhistorisch geführte Reisen und Wanderungen. Seit 1992 finden hier jährlich Kurse für Malerei und Musik der „Thüringischen Sommerakademie“ statt.

Gemeinde Friedersdorf

Fuhrmangewerbe, Weberei und Mühlenbetriebe waren in früheren Zeiten hier die vorrangigen Erwerbsquellen. Auch heute noch spielt das traditionelle Fuhrmanns- und Speditionsgewerbe – in moderner Form – eine wichtige Rolle für den Ort. Ein metallverarbeitender Betrieb sichert zahlreichen Einwohnern ein Einkommen.

Gemeinde Gillersdorf

Eine sich fast durch den ganzen Ort ziehende Kastanienallee und die gepflegten Grünanlagen geben dem Ort sein Aussehen. Die Lage des Ortes erlaubt einen wunderschönen Rundblick bis in das Gebiet des Schwarzzats. Die Kirche und der freistehende Uhrturm in der Dorfmitte sind besonders sehenswert. 2004 konnte Gillersdorf im Bundeswettbewerb „Unser Dorf soll schöner werden“ eine Silbermedaille erringen.

Gemeinde Wildenspring

Wildenspring hat sich die beschauliche Stille eines typischen Walddorfes bewahren können. Den Mittelpunkt des Dorfes bildet das alte Rittergut. Wildenspring gehört zu den wenigen Orten des Kreises, die nicht über eine eigene Kirche verfügen. Ein jährlicher Höhepunkt ist das Blaubeerkuchenfest mit der Krönung der neuen „Blaubeer-Majestä“, das von den Einwohnern mit viel Engagement ausgerichtet wird.

Miasto Großbreitenbach

Grossbreitenbach szczyci się największym kościołem z drewnianego muru pruskiego w Turyngii, pierwszym muzeum pras do klusek, produkcją i handlem olejkami i ziołami oraz największym powierzchniowo basenem kąpielowym w regionie z graniczącym z nim campingiem. Poza tym jest rodzinnym miastem mistrzów olimpijskich Manuela i Andrei Hocker. W końcu XVIII w. zlokalizowano tu przemysł porcelanowy, obecnie zaś produkuje się tu szkło dęte.

Gmina Altenfeld

Altenfeld jest najbardziej wysuniętą na południe gminą powiatu Ilm. Jej charakter określił przemysł szklarski, który jest wciąż najważniejszym czynnikiem ekonomicznym rozwoju tej miejscowości. Ta znana miejscowość wypoczynkowa zarówno latem, jak i zimą oferuje dobre warunki dla pieszych wędrówek oraz dla szukających wypoczynku i aktywnych sportowo urlopowiczów.

Gmina Böhlen

Górnictwo, tkactwo lnu i rzemiosło określały charakter tej miejscowości aż do XIX w. Do zjednoczenia Niemiec Boehlen był wsią przemysłową. Działały tutaj przede wszystkim zakłady produkujące meble i termometry. Potem miejscowość postawiła na turystykę. Szczególną ofertą turystyczną są wycieczki i wędrówki o charakterze kulturowo-historycznym. Od 1992 roku odbywają się tu corocznie kursy malarstwa i muzyki w ramach „Turyńskiej Letniej Akademii”.

Gmina Friedersdorf

Przewozy, tkactwo i młynarstwo były wcześniej głównym zajęciem mieszkańców. Także dzisiaj firmy przewozowe i spedycyjne w swojej nowoczesnej formie odgrywają ważną rolę w tej miejscowości. Miejscem pracy mieszkańców jest także zakład metalowy.

Gmina Gillersdorf

Ciągająca się przez całą miejscowość aleja kasztanowa i zadbane trawniki nadają jej swoisty wygląd. Położenie miejscowości pozwala podziwiać krajobraz doliny rzeki Schwarza. Szczególnie godne polecenia do obejrzenia są kościół i wolnostojąca na środku wsi wieża zegarowa. W 2004 roku w ogólnonarodowym konkursie „Nasza wieś powinna być ładniejsza” Gillersdorf zdobył srebrny medal.

Gmina Wildenspring

Wildenspring potrafił zachować styl typowej wsi leśnej. Środek wsi tworzy stary majątek szlachecki. Wildenspring należy do niewielu miejscowości powiatu, w których nie ma kościoła. Główną coroczną atrakcją jest „Jagodowe święto” z koronacją jagodowej królowej, organizowane z wielkim zaangażowaniem przez mieszkańców.

Gemeinde Alkersleben

Alkersleben befindet sich beiderseits der Wipfra. Sehenswert ist die Dorfkirche, deren älteste Teile wahrscheinlich aus dem 12. Jh. stammen, mit der für Kirchen ungewöhnlichen Platzierung des Turmes an der Nordseite. Östlich von Alkersleben befindet sich ein Flugplatz, auf dem in regelmäßigen Abständen historische Flugtage und Speeddays-Rennen stattfinden.

Gemeinde Bösleben-Wüllersleben

Der Haupterwerbszweig in beiden Ortsteilen ist von jeher neben Handwerk und Gewerbe die Landwirtschaft. Heute bringen viele Bösleben vor allem mit Fleisch- und Wurstwaren in Verbindung. Der dreigeschossige Kirchturm von Wüllersleben fällt schon von weitem auf. Über den Ort hinaus ist die „Bauernscheune“ als attraktiver Veranstaltungsort bekannt.

Gemeinde Dornheim

In der dornheimer Kirche heiratete 1707 Johann Sebastian Bach seine Base Maria. Mit großer Anstrengung gelang es den Bewohnern des Ortes in den vergangenen Jahren, diese Kirche wieder ansehnlich herzurichten. Nach der Völkerschlacht bei Leipzig 1813 trafen sich in Dornheim der russische Zar Alexander I., der österreichische Kaiser Franz II. und der preußische König Friedrich Wilhelm II. zur Abstimmung der weiteren Kampfhandlungen gegen Napoleon. Der „Drei-Monarchen-Stein“ zeugt noch heute davon.

Gemeinde Elleben

Elleben hat noch heute den Charakter eines sogenannten „Haufendorfes“. Die Grundstruktur des Ortskernes und historisch wertvolle Gebäude blieben erhalten. Der Männergesangsverein von Elleben besteht bereits seit über 250 Jahren. Weitere Ortsteile der Gemeinde sind Gügleben und Riechheim, in dessen Nähe der Berg aufragt, welcher der Verwaltungsgemeinschaft ihren Namen gab.

Gemeinde Elxleben

Die Kreuzung zweier Handelswege waren wohl Anlass für die Gründung des Ortes. Auch hier fällt wie in manch anderen Orten dieser Region der hohe Kirchturm auf. Seit 2007 findet hier jährlich das „7point Open Air“ statt, bei dem Bands aus ganz Deutschland auftreten.

Gemeinde Kirchheim

Das Dorf gehörte im Mittelalter zu den reicheren Orten. Es verfügte über das größte Waidanbaugebiet der Region und 7 Waidmühlen. Das Ortsbild wird heute von zahlreichen historischen Wohnhäusern, Gehöften und Portalen bestimmt. Kirchheim ist mit seinen Ortsteilen Bechstedt-Wagd und Werningsleben ein Zentrum der modernen Landwirtschaft. Industrie- und Gewerbeunternehmen haben sich im Gewerbepark angesiedelt. Kirchheim ist Sitz der Verwaltungsgemeinschaft.

Wspólnoty administracyjne Riechheimer Berg

Gmina Alkersleben

Alkersleben położone jest po obydwu stronach rzeczki Wipfra. Godny obejrzenia jest wiejski kościół, którego najstarsze fragmenty pochodzą prawdopodobnie z XII w. z niezwykle dla budowli sakralnych ułożeniem wieży na stronie północnej. Na wschód od Alkersleben znajduje się lotnisko, na którym w regularnych odstępach odbywają się pokazy lotnicze a także crosy motocyklowe.

Gmina Bösleben-Wüllersleben

Główną gałęzią zatrudnienia w obydwu częściach miejscowości jest od dawna rzemiosło i rolnictwo. Dziś wielu kojarzy tę miejscowość z mięsem i wyrobami masarskimi. Trzykondygnacyjna wieża kościelna rzuca się już z daleka w oczy. „Stodoła chłopska” jest imprezą, której sława wykracza poza granice miejscowości.

Gmina Dornheim

W tutejszym kościele Jan Sebastian Bach poślubił w 1707 roku swoją kuzynkę Marię. Z wielkim wysiłkiem udało się mieszkańcom w ostatnich latach odnowić kościół. Po bitwie narodów pod Lipskiem w roku 1813, w Dornheim spotkali się rosyjski car Alexander I, cesarz Austrii Franciszek II i król pruski Fryderyk Wilhelm II, aby omówić dalsze wojenne kroki przeciw Napoleonowi. Na pamiątkę jest tu położony „Kamień trzech monarchów”.

Gmina Elleben

Elleben ma jeszcze dzisiaj charakter tzw. wsi skupionej. Zachowana została podstawowa struktura oraz najcenniejsze historycznie budynki. Męskie stowarzyszenie śpiewacze istnieje tu już od ponad 250 lat. Inne części składowe gminy to Gügleben i Riechheim, w pobliżu których wznosi się góra, która dała tej wspólnotce administracyjnej swoją nazwę.

Gmina Elxleben

Skrzyżowanie dwóch szlaków handlowych było prawdopodobnie przyczyną założenia miejscowości. Także tutaj charakterystyczną budowlą jest wysoka wieża kościelna. Od 2007 roku odbywa się tu corocznie „7point Open Air”, na którym występują zespoły muzyczne z całych Niemiec.

Gmina Kirchheim

Wieś należała w średniowieczu do bogatszych miejscowości. Miała do dyspozycji największe pastwiska w regionie a także młyny. Dzisiejszy wygląd miejscowości określany jest przez historyczne domy, gospodarstwa wiejskie i portale. Kirchheim jest wraz ze swymi częściami Bechstedt-Wagd i Wernigsleben centrum nowoczesnego rolnictwa. Firmy przemysłowe i rzemieślnicze osiedliły się w strefie przemysłowej.

Gemeinde Osthausen-Wülfershausen

Beide Ortsteile sind landwirtschaftlich ausgerichtet. Erträge aus Wald, Ackerbau und Viehzucht bilden die Haupterwerbsquellen. Der Reiterhof in Wülfershausen hat einen über die Region hinaus reichenden guten Ruf. Die Kirche in Wülfershausen kann als Besonderheit einen spätgotischer Reihentalar von Valentin Lendenstreich aufweisen. Die Zusammenlegung der beiden Ortsteile zu einer Gemeinde erfolgte bereits 1968.

Gemeinde Rockhausen

Das direkt an der A 4 liegende Rockhausen erlangte 2008 Berühmtheit, als Messungen ergaben, dass genau hier der Mittelpunkt des Landes Thüringen liegt. Bekannt wurde Rockhausen durch die am 16. Juli 1691 stattgefundene letzte öffentliche Hexenverbrennung in dieser Region, weshalb der Ort auch den Beinamen „Hexenrocksen“ erhielt.

Gemeinde Witzleben

Die Adelsgeschichte derer von Witzleben lässt sich bis in das 12. Jh. zurückverfolgen. Bei Witzleben soll ihre Stammburg gestanden haben, die aber 1344 zerstört wurde. Ackerbau und Waidanbau waren über Jahrhunderte der Haupterwerbszweig des Dorfes. Heute ist Witzleben primär ein Siedlungs- und Wohnstandort. Trotz zunehmender Gewerbeansiedlung ist die landwirtschaftliche Ausrichtung aber noch immer vorherrschend. Weitere Ortsteile sind Achelstädt und Ellichleben.

Gmina Osthausen-Wülfershausen

Obydwe części mają rolniczy charakter. Zyski z gospodarki leśnej, rolnictwa i hodowli bydła stanowią główne źródło dochodów. Stadnina koni w Wülfershausen znana jest również poza granicami regionu. Miejscowy kościół może uchodzić za pewną osobliwość dzięki późnogotyckiemu ołtarzowi szeregowemu Valentina Lendenstreicha. Połączenie obydwu wsi w jedną gminę nastąpiło w roku 1968.

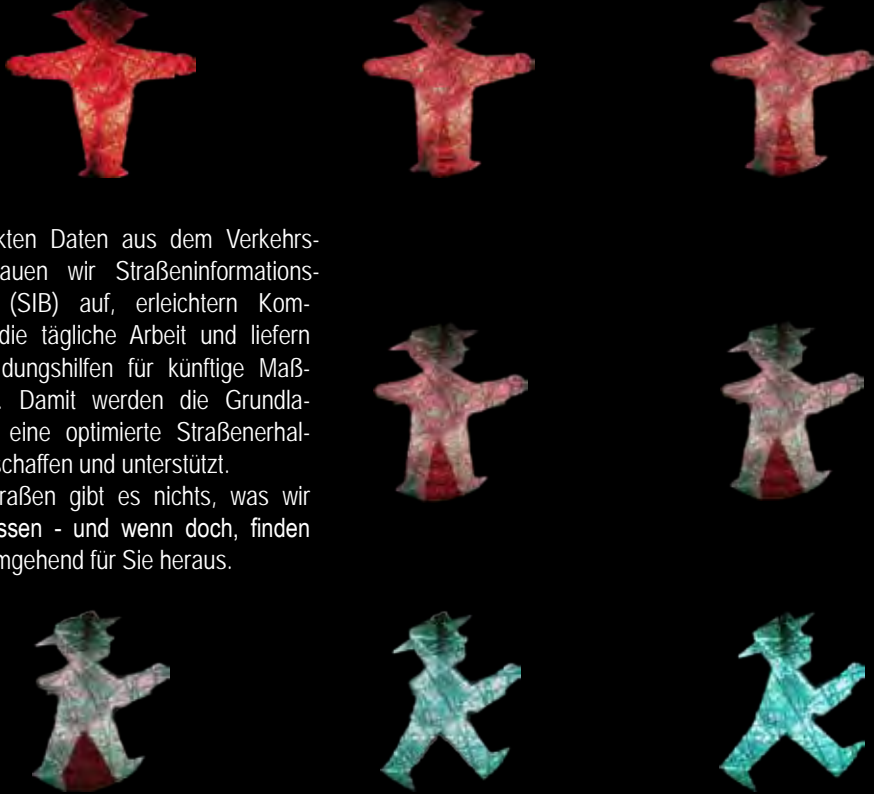
Gmina Rockhausen

Leżące bezpośrednio przy autostradzie A4 Rockhausen zyskało sławę w roku 2008, kiedy to pomiary potwierdziły, że właśnie tu znajduje się geograficzny środek landu Tyryn-gia. Rockhausen jest znany z tego, że 16 lipca 1691 roku odbyło się tu ostatnie publiczne palenie czarownic w regionie, z powodu czego miejscowość ma też przezwisko „Hexenrocksen”.

Gmina Witzleben

Historia tutejszego rodu szlacheckiego von Witzleben sięga XII wieku. Koło Witzleben miał stac ich zamek, z którego pochodzili ale został on zniszczony w roku 1344. Uprawa roli i wypas bydła były przez stulecia głównym zajęciem mieszkańców wsi. Mimo stopniowego rozwoju rzemiosła wieś w dalszym ciągu ma przede wszystkim rolniczy charakter. Dalszymi częściami są Achelstaedt i Ellichleben.

Grünes Licht für Ihre Straßenerhaltung.

Mit exakten Daten aus dem Verkehrsraum bauen wir Straßeninformationbanken (SIB) auf, erleichtern Kommunen die tägliche Arbeit und liefern Entscheidungshilfen für künftige Maßnahmen. Damit werden die Grundlagen für eine optimierte Straßenerhaltung geschaffen und unterstützt. Über Straßen gibt es nichts, was wir nicht wissen - und wenn doch, finden wir es umgehend für Sie heraus.

Mehr über Straßen wissen...

LEHMANN + PARTNER GmbH
An der Wipfra 1
99334 Kirchheim
Tel. 036200 / 67-0 Fax: 036200 / 67-140
www.strasseninformationen.de

LEHMANN
+ PARTNER

ILM-KREIS

in Thüringen

Frühling

Sommer

Herbst

Winter

Tourist- Information Arnstadt
Markt 3
99310 Arnstadt

Tel.: +49 3628 602 049

Fax: +49 3628 661 847

e-mail: information@arnstadt.de

Internet: www.arnstadt.de

Ilmenau - Information
Amtshaus, Markt 1
98693 Ilmenau

Tel.: +49 3677 600 300

Fax: +49 3677 600 330

e-mail: information@ilmenau.de

Internet: www.ilmenau.de

Immer eine Reise wert!

LOKALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA MARINA

WIELKOPOLSKA

WIELKOPOLSKA

WIELKOPOLSKA

WIELKOPOLSKA

WIELKOPOLSKA

**Lokalna Organizacja
Turystyczna MARINA**

Al. 1 Maja 9
62-510 Konin

Tel.: + 48 63 240 32 44
e-mail: biuro@lotmarina.pl
www.lotmarina.pl

Weil wir von hier sind,
machen wir uns stark
für die Region.

Bürger wie Unternehmen haben in
uns einen leistungsstarken und
verlässlichen Partner in allen
Finanzangelegenheiten.

Gemeinnütziges Engagement im
Ilm-Kreis zu fördern, ist uns eine
Herzenssache.

